

Uitspraak op het beroep, ingesteld door [X.] te [...] (hierna: appelland)

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- e-mail van 20 januari 2020 met bijlage waarmee appelland beroep instelde bij het generale college tegen de uitspraak van 27 december 2019 van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het classicale college),
- het verweerschrift van 27 januari 2020, ingediend namens het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het breed moderamen),
- de brief van 1 april 2020 waarin het breed moderamen reageerde op een vraag, aan hem namens het generale college gesteld bij e-mail van 31 maart 2020,
- de stukken die aan het classicale college ter beschikking stonden.

Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het GCBG heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1. Appelland heeft met goed gevolg de opleiding tot predikant gevolgd en is door een rechtsvoorganger van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de kerk) toegelaten tot het ambt van predikant. Als predikant is appelland verbonden geweest aan twee gemeenten die behoren tot (een rechtsvoorganger van) de kerk.
- 2.2. Van de laatste gemeente die appelland als predikant diende, is hij losgemaakt met toepassing van ordinantie 3-20 van de kerkorde.
- 2.3. Het generale college voor ambtsontheffing heeft bij uitspraak van 26 januari 2017 appelland met toepassing van ordinantie 3-21 ontheven van het ambt van predikant op de grond dat hij ongeschikt is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie als predikant werkzaam te zijn. Het generale college heeft op 2 oktober 2017 het beroep van appelland tegen de uitspraak van het generale college voor ambtsontheffing ongegrond verklaard.
- 2.4. Op 8 juli 2019 diende appelland bij het breed moderamen een verzoek in tot het afgeven van een verklaring van wenselijkheid voor het verlenen van een preekconsent (hierna: een verklaring van wenselijkheid). Bij brief van 28 augustus 2019 is namens het breed moderamen aan appelland meegedeeld dat het verzoek is afgewezen omdat het ongewenst is het preekconsent te verlenen aan een voormalig predikant die ontheven is op grond van ordinantie 3-21.
- 2.5. Nadat appelland had gevraagd om revisie van het besluit tot afwijzing van het verzoek om een verklaring van wenselijkheid af te geven, heeft het breed moderamen op 17 oktober 2019 dit verzoek tot revisie afgewezen.
- 2.6. Appelland heeft tegen het besluit van het breed moderamen van 17 oktober 2019 bezwaar gemaakt bij het classicale college. In zijn uitspraak van 27 december 2019 heeft het classicale college dit bezwaar ongegrond verklaard.

3. De gronden van het beroep en het verweer

- 3.1. Appelland voert aan dat het breed moderamen ten onrechte hem een verklaring van wenselijkheid heeft geweigerd. In beroep verzoekt hij het generale college om het besluit van het breed moderamen te vernietigen en hem alsnog een preekconsent te verlenen.
- 3.2. Het verweer van het breed moderamen komt erop neer dat het beroep ongegrond is omdat het voor hem niet mogelijk is op goede gronden een verklaring van wenselijkheid af te geven.
- 3.3. In de beoordeling komen voor zover nodig de standpunten van appelland en het breed moderamen verder aan de orde.

4. De beoordeling

- 4.1. Ordinantie 5-5-2 bepaalt - voor zover in deze zaak van belang - dat bevoegd zijn voor te gaan in een kerkdienst van een tot de kerk behorende gemeente zij aan wie volgens generale regeling 10 een preekconsent is verleend.
- 4.2. Op grond van artikel 1-1 van generale regeling 10 (hierna: de generale regeling) wordt de bevoegdheid om kerkdiensten te leiden in gemeenten van de kerk verleend door of vanwege de kleine synode.

- 4.3. Artikel 1-2 van de generale regeling bepaalt dat de kleine synode bij de behandeling van aanvragen betreffende de verlening van de bevoegdheid om kerkdiensten te leiden zich laat bijstaan door een daartoe door de kleine synode ingestelde commissie.
- 4.4. Volgens artikel 1-6 van de generale regeling ontvangen zij, aan wie de bevoegdheid om kerkdiensten te leiden wordt verleend, een verklaring daaromtrent, een preekconsent geheten.
- 4.5. Artikel 5 van de generale regeling luidt:
“Artikel 5. Preekconsent voor hen die de opleiding tot predikant hebben gevolgd
1. Aan belijdende leden, die met goed gevolg de opleiding tot predikant (...) hebben gevolgd, maar geen toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland hebben gevraagd, kan een preekconsent worden verleend, indien dit naar het oordeel van de kleine synode in het belang van de kerk is.
2. De aanvraag voor een preekconsent als bedoeld in dit artikel wordt door betrokkene ingediend bij de scriba van de kleine synode en dient - naast de in artikel 1-4 genoemde stukken - vergezeld te gaan van
- het bewijs dat betrokkene met goed gevolg de opleiding tot predikant heeft gevolgd, en
- een verklaring betreffende de wenselijkheid van verlening van het aangevraagde preekconsent van het breed moderamen van de classicale vergadering, waartoe de gemeente waarbij betrokkene als lid is ingeschreven, behoort.
(...)”.
- 4.6. Naar het oordeel van het classicale college heeft het breed moderamen terecht geconcludeerd dat appellant op grond van de generale regeling niet in aanmerking kan komen voor de verlening van een preekconsent. Het preekconsent kan uitsluitend worden verleend aan belijdende leden van de kerk die voldoen aan de in de generale regeling bedoelde vereisten. Een van die vereisten is dat betrokkene geen toelating tot het ambt van predikant in de kerk heeft gevraagd. Appellant heeft dat wel gedaan en is toegelaten tot dit ambt. Dat hij van het ambt is ontheven, maakt dit niet anders. In deze situatie is niet voorzien in de generale regeling, aldus het classicale college.
- 4.7. Het generale college verenigt zich niet met dit oordeel van het classicale college. Appellant heeft met goed gevolg de opleiding tot predikant gevolgd en toelating tot het ambt van predikant gevraagd en gekregen. Anders dan het CCBG heeft geoordeeld leidt een redelijke uitleg van artikel 5-1 van de generale regeling ertoe dat de ontheffing van een predikant van zijn ambt niet zonder meer belet dat aan hem een preekconsent wordt verleend. Met de ontheffing van het ambt van predikant bleef appellant belijdend lid van de kerk. Het is onaannemelijk dat met artikel 5-1 van de generale regeling is beoogd dat een belijdend lid van de kerk dat met goed gevolg de opleiding tot predikant heeft gevolgd en na toelating van dat ambt is ontheven, zonder meer niet in aanmerking kan komen voor een preekconsent. Het generale college neemt hierbij het volgende in aanmerking.
- 4.8. Ingevolge de orde van de kerk zijn predikanten geroepen tot bredere verantwoordelijkheden in kerk en gemeenten dan alleen het voorgaan in kerkdiensten. De kerkorde sluit niet uit dat wie is ontheven uit het ambt van predikant, hetzij met toepassing van ordinantie 3-21, hetzij op eigen verzoek (ordinantie 3-26-2), opnieuw kan worden toegelaten tot het ambt van predikant doordat voor hem de weg naar het colloquium wordt geopend. Indien op die wijze degene die uit het ambt van predikant is ontheven onder omstandigheden opnieuw kan worden toegelaten tot dat ambt, is onaannemelijk dat het naar de bedoeling van de kerkordegever is uitgesloten dat hem het minder omvattende preekconsent wordt verleend.
- 4.9. Daar komt bij dat indien een predikant is ontheven van zijn ambt op grond van het oordeel dat hij niet bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn, dit oordeel gegrond kan zijn op feiten of omstandigheden die geen verband houden met de wijze waarop de betrokkene als predikant voorging in kerkdiensten, maar met een of meerdere van deze andere verantwoordelijkheden. Of de ontheffing van de predikant met toepassing van ordinantie 3-21 al dan niet een beletsel moet zijn om betrokkene een preekconsent te verlenen, vergt dan ook een beoordeling van de omstandigheden die hebben geleid tot de ontheffing uit zijn ambt. Deze beoordeling komt toe aan de kleine synode die zich daartoe laat bijstaan door de in artikel 1-2 van de generale regeling bedoelde commissie.
- 4.10. Uit het voorgaande volgt dat het beroep van appellant gegrond is, evenals het bezwaar van appellant tegen het besluit van het breed moderamen. Het generale college zal de uitspraak van het classicale college vernietigen, het bezwaar tegen het besluit van het breed moderamen

gegrond verklaren en bepalen dat het breed moderamen een nieuw besluit dient te nemen met inachtneming van deze uitspraak van het generale college.

- 4.11. Aan het verzoek van appellant hem een preekconsent te verlenen, zal het generale college geen gevolg geven onder verwijzing naar het voorgaande.

5. De beslissing:

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep tegen de uitspraak van 27 december 2019 van het classicale college gegrond en vernietigt die uitspraak;
- verklaart het bezwaar van appellant tegen het besluit van 17 oktober 2019 van het breed moderamen gegrond en vernietigt dat besluit;
- bepaalt dat het breed moderamen een nieuw besluit dient te nemen met inachtneming van deze uitspraak;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 12 juni 2020 door
de leden van het GCBG

Procedure

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennis genomen van:

- a. Het per e-mail op 7 februari 2020 verzonden beroepschrift van de kerkenraad van de Protestantse gemeente A. (hierna: de kerkenraad) gericht tegen de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 24 januari 2020, nr 2020/1. Bij die uitspraak heeft het classicale college de bezwaren van B. tegen de besluiten van de kerkenraad van 14 oktober 2019, verzonden op 30 oktober 2019, tot weigering van rectificatie van een eerder bij het kerkblad van mei/juni 2019 door de kerkenraad gedane mededeling aangaande de relatie met ds. B. en spanningen in de gemeente en tot weigering van toezending van notulen gegrond verklaard, het bezwaar aangaande de vermeende aantasting van zijn privacy en eer en goede naam ongegrond verklaard en bepaald dat de kerkenraad dient over te gaan tot toezending van de door ds. B. opgevraagde notulen en tot rectificatie als aangeduid in de uitspraak van 24 januari 2020, te weten dat de kerkenraad in de volgende uitgave van het kerkblad duidelijk dient te maken dat hij zich onbevangen en zonder vooringenomenheid op de uitslag van de visitatie zal beraden.
- b. Het eveneens per e-mail op 7 februari 2020 gedane verzoek, met bijlagen, tot opschorting van de door de door de kerkenraad bestreden uitspraak van het classicale college van 24 januari 2020 alsmede een aanvulling daarop, verzonden per e-mail van 18 februari 2020.
- c. Het verweer van ds. B. met een bijlage, verzonden per e-mail van 17 februari 2020.

Beoordeling

1. In het kader van het door de kerkenraad gedane verzoek om opschorting wordt niet vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroep, maar wordt slechts beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat de bestreden uitspraak op te schorten.
2. Het verzoek om een spoedvoorziening ziet op de opschorting van de uitspraak van het classicale college met betrekking tot daarin bevolen rectificatie alsmede de toezending van de gevraagde notulen. Het verzoek strekt ertoe om onomkeerbare gevolgen te voorkomen.
3. De kerkenraad betwist het oordeel van het classicale college dat het geen aanleiding heeft gevonden het door ds. B. ingediende bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 14 oktober 2019 inzake de rectificatie niet-ontvankelijk te verklaren. De kerkenraad is, anders dan het classicale college, van opvatting dat het bezwaar ten aanzien van de rectificatie niet-ontvankelijk is nu die publicatie plaats vond in het kerkblad van mei/juni 2019 en ds. B. eerst bij brief van 8 oktober 2019, en derhalve tardief, daartegen bezwaar heeft gemaakt. De voorzitter begrijpt het verzoekschrift aldus dat het classicale college naar het oordeel van de kerkenraad geen inhoudelijk oordeel over het verzoek tot rectificatie had mogen geven.
 - 3.1 De voorzitter laat in het midden of ds. B. met zijn brief van 8 oktober 2019 heeft bedoeld alsnog bezwaar te maken tegen de publicatie in het kerkblad van mei/juni 2019 dan wel dat hij heeft bedoeld de kerkenraad te verzoeken een op zichzelf staand besluit te nemen waarbij de kerkenraad - op onderdelen - terugkomt van deze publicatie. Het generale college zal daarover naar verwachting een oordeel geven. Bij besluit van 14 oktober 2019 is ds. B. meegedeeld - samengevat weergegeven - dat de kerkenraad eerst de uitspraak van de visitatiecommissie afwacht.
 - 3.2 Uit het visitatierapport van 7 november 2019, dat op verzoek van de kerkenraad is opgesteld, blijkt dat tot losmaking wordt geadviseerd. De kerkenraad stelt in zijn verzoekschrift dat dat rapport inmiddels in de kerkenraad is besproken en dat de kerkenraad aan het breed moderamen van de classis heeft verzocht bij het generale college voor de ambtsontheffing een verzoek tot losmaking als bedoeld in ordinantie 3-20 in te dienen. Uit de op 18 februari 2020 door de kerkenraad toegezonden aanvulling op het verzoekschrift blijkt dat het breed moderamen van de classis bij e-mail van 17 februari 2020 aan de kerkenraad heeft laten weten dat het visitatierapport door het breed moderamen is besproken en dat een losmakingsprocedure in de zin van ordinantie 3-20 in gang zal worden gezet. Onder deze omstandigheden, waarbij tevens van belang is dat door een rectificatie in het eerstvolgende kerkblad sprake zal zijn van onomkeerbare gevolgen en het beroep daarmee zinledig zou worden, acht de voorzitter het belang van de kerkenraad zwaarwegend. Met betrekking tot het gewicht van belang van ds. B. overweegt de voorzitter als volgt. Uit de aan de kerkenraad gerichte brief van ds. B. van 8 oktober 2019, het door hem ingediende bezwaarschrift van 25 november 2019, de daarbij gevoegde toelichting van zijn raadsman en uit de overwegingen van het classicale college blijkt diens uitspraak van 24 januari 2020 leidt de voorzitter af dat ds. B. zich op het standpunt stelt dat de kerkenraad met de publicatie in het kerkblad van mei/juni 2019 zijn privacy en eer

en goede naam heeft aangetast en dat hij om die reden een rectificatie heeft verzocht. De voorzitter stelt vast dat het classicale college dat bezwaar ongegrond heeft verklaard. Gelet hierop is de voorzitter van oordeel dat het belang van ds. B. niet zwaarder weegt dan dat van de kerkenraad.

Ds. B. heeft bij wijze van verweer aangevoerd dat hij geen belang heeft bij een rectificatie die niet ter zake is. Indien de door het classicale college voorgeschreven tekst door feitelijke ontwikkelingen is achterhaald dan zou de tekst van de rectificaties in overleg met hem kunnen worden vastgesteld, aldus ds. B. De voorzitter overweegt dienaangaande dat ds. B. hiermee miskent dat het classicale college de tekst van de rectificatie vrijwel letterlijk heeft voorgeschreven en dat het verzoek om opschorting betrekking heeft op de uitspraak voor zover daarbij deze tekst is bevolen.

4. Met betrekking tot het toezenden van de gevraagde notulen zou het beroep zinledig worden indien reeds hangende de behandeling daarvan deze aan ds. B. worden verstrekt. Ten einde in zoverre onomkeerbare gevolgen te voorkomen heeft de kerkenraad een zwaarwegend belang bij opschorting van de bestreden uitspraak. Noch uit hetgeen is aangevoerd in het verweerschrift noch uit de overgelegde stukken is de voorzitter gebleken van zwaarder wegende belangen aan de zijde van ds. B. om reeds thans, derhalve gedurende de periode dat het generale college nog niet op het ingestelde beroep heeft beslist, kennis te dragen van de betreffende notulen. De voorzitter wijst er in dit verband - nogmaals - op dat hiermee niet vooruit wordt gelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroep.
5. Uit het vorenstaande volgt dat het verzoek om opschorting dient te worden toegewezen.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- schort de tenuitvoerlegging van de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 24 januari 2020, nr 2020/1, met betrekking tot de daarin bevolen rectificatie en het verstrekken van notulen van de kerkenraad aan ds. B. op tot de uitspraak van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen op het beroep van de kerkenraad.

Gedaan te Voorburg op 19 februari 2020
door de voorzitter van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

02/20

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [X] (hierna: de kerkenraad)

1. De procedure

- 1.1 Bij e-mail van 7 februari 2020 heeft de kerkenraad beroep ingesteld tegen de uitspraak van het classicaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (verder: het classicale college) van 24 januari 2020. In deze uitspraak heeft het classicale college het bezwaar van ds. [A] (hierna: de predikant) tegen de besluiten van de kerkenraad van 14 oktober 2019, verzonden op 30 oktober 2019, tot weigering van rectificatie van een eerder bij het kerkblad van mei 2019 door de kerkenraad gedane mededeling aangaande de relatie met de predikant en spanningen in de gemeente en tot weigering van toezending van de notulen gegrond verklaard. Het classicale college heeft daarbij tevens bepaald dat de kerkenraad dient over te gaan tot toezending aan de predikant van de opgevraagde notulen en tot rectificatie als aangeduid in de uitspraak van 24 januari 2020.
- 1.2 Bij brief van 9 maart 2020 heeft de kerkenraad zijn beroepsgronden aangevuld.
- 1.3 Bij brief van 9 april 2020 heeft de predikant op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4 Op 29 oktober 2020 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij de kerkenraad is vertegenwoordigd door de heer [Y] en bijgestaan door zijn gemachtigde mr. [M]. Tevens was de predikant aanwezig, bijgestaan door mr. [N].

2. Beroepsgronden

Ten eerste heeft de kerkenraad aangevoerd dat sprake is van een schending van het fundamentele rechtsbeginsel van hoor en wederhoor, nu de kerkenraad geen reële gelegenheid heeft gekregen om op het bezwaar van de predikant te worden gehoord.

Ten tweede richt het beroep zich op verschillende gronden tegen het ontvankelijk en gegrond verklaren van het bezwaar van de predikant tegen de weigering over te gaan tot rectificatie.

Ten derde richt het beroep zich tegen het gegrond verklaren van het bezwaar van de predikant tegen de weigering de opgevraagde notulen te verstrekken.

Het generale college zal hieronder de verschillende beroepsgronden en het daartegen gevoerde verweer bij de beoordeling daarvan bespreken.

3. Beoordeling

3.1. Hoor en wederhoor

Op 25 november 2019 heeft de predikant bezwaar ingediend bij het classicale college tegen het besluit van de kerkenraad van 14 oktober 2019, verzonden op 30 oktober 2019. Het classicale college heeft dit bezwaar op 14 december 2019 doorgezonden aan de kerkenraad met de mededeling dat in de eerste helft van januari 2020 een hoorzitting zou worden gepland. De kerkenraad is daarbij tevens uitgenodigd een verweerschrift in te dienen, waarbij geen termijn is gesteld. Op 21 december 2019 heeft het classicale college de kerkenraad bericht dat de hoorzitting zal worden gehouden op 10 januari 2020, waarschijnlijk in [...]. Ook hierbij is geen termijn gesteld voor verweer. Op 4 januari 2020 heeft de kerkenraad bericht ontvangen van het classicale college dat de kerkenraad uiterlijk 8 januari 2020 de stukken aan het classicale college dient toe te zenden. Nadat de dekking door de rechtsbijstandsverzekeraar is geweigerd, heeft de kerkenraad op 6 januari 2020 de raadsman [M] benaderd.

Op 8 januari 2020 heeft de raadsman van de kerkenraad bij het classicale college een verweerschrift ingediend en gemotiveerd bezwaar gemaakt tegen de gehanteerde termijn, waarbij hij onder andere heeft aangegeven dat geen van de leden van de kerkenraad in de gelegenheid is de hoorzitting bij te wonen en dat sinds hij op de hoogte is van het bezwaar, de kerkenraad in verband met de feestdagen niet bijeen heeft kunnen komen en dat de eerstvolgende kerkenraadsvergadering eerst op 13 januari 2020 zal plaatsvinden. De voorzitter van het classicale college heeft hierop aangegeven niet eerder iets van de kerkenraad te hebben gehoord en in verband met de vereiste voortvarendheid waarmee zaken moeten worden behandeld vast te houden aan de datum en plaats van de hoorzitting op 10 januari 2020. Ook het herhaald bezwaar hiertegen door de raadsman van de

kerkenraad is afgewezen. De hoorzitting heeft plaatsgevonden op 10 januari 2020, buiten aanwezigheid van de kerkenraad en diens raadsman.

Met de kerkenraad is het generale college van oordeel dat bij deze gang van zaken sprake is van een schending van het beginsel van hoor en wederhoor. Tussen het moment waarop de kerkenraad op de hoogte werd gesteld van het ingediende bezwaar en de hoorzitting zat minder dan een maand. Dit is een korte termijn, temeer nu daar ook de Kerstdagen in vielen. Hoewel het van belang is dat zaken met een zekere voortvarendheid worden behandeld mag dit niet ten koste gaan van de overige wezenlijke beginselen van behoorlijke procesorde, zoals een reële gelegenheid bieden voor hoor en wederhoor. Weliswaar is het aanhoudingsverzoek namens de kerkenraad op een laat moment gedaan, maar gelet op de korte periode tussen kennisgeving van het bezwaar en de hoorzitting, de feestdagen, het feit dat dit het eerste aanhoudingsverzoek betrof, het feit dat geen van de kerkenraadsleden beschikbaar was, er sinds het doorzenden van het bezwaarschrift nog geen kerkenraadsvergadering kon worden belegd en gelet op de overige motivering van het aanhoudingsverzoek had het classicale college het aanhoudingsverzoek niet mogen weigeren. Daar komt bij dat het classicale college, blijkens de motivering van zijn uitspraak, in zijn overwegingen informatie heeft meegewogen die eerst tijdens de hoorzitting door de predikant naar voren is gebracht en waarop dus in het geheel geen mogelijkheid heeft bestaan voor de kerkenraad om te reageren. Reeds om deze reden is het beroep van de kerkenraad gegrond. In de wens tot een spoedige geschillenbeslechting ziet het generale college aanleiding de zaak niet terug te wijzen naar het classicale college, maar zelf in de zaak te voorzien.

3.2 Rectificatie

Tijdens de kerkenraadsvergadering van 13 mei 2019 is het functioneren van de predikant besproken en besloten om een mededeling bij het kerkblad [...] te verspreiden, waarin de gemeente zal worden geïnformeerd over de gespannen relatie met de predikant. Deze mededeling is verspreid met [het kerkblad] rond 20 mei 2019. Op 8 oktober 2019 heeft de predikant verzocht deze mededeling te rectificeren, hetgeen is geweigerd bij besluit van 14

oktober 2019. Naar het oordeel van het generale college is het verzoek van 8 oktober 2019 gelet op de daarin geuite bezwaren tegen het besluit van de kerkenraad om de mededeling te publiceren en de wijze waarop dit is gedaan, niet een zelfstandig verzoek een besluit tot rectificatie te nemen, maar moet dit verzoek worden gezien als een bezwaar tegen het besluit van 13 mei 2019 tot publicatie van de mededeling, danwel als verzoek tot revisie van dat besluit.

Ingevolge het bepaalde in ordinantie 12-3-5 respectievelijk 12-12-3 dient een bezwaar respectievelijk een herzieningsverzoek te worden ingediend binnen 30 dagen nadat de bezwaarde met het besluit bekend is geworden. De predikant heeft aangegeven het bericht op of kort na 20 mei 2019 te hebben gelezen, in ieder geval in juni 2019. Het verzoek tot rectificatie van 8 oktober 2019 is dan ook buiten deze termijn van 30 dagen en daarmee te laat ingediend. De omstandigheid dat de predikant zich wilde oriënteren op juridische mogelijkheden om tegen de mededeling op te komen is geen grond om de termijnoverschrijding verschoonbaar te achten. Hoewel het zorgvuldiger zou zijn geweest om de predikant voorafgaand aan de verspreiding over de mededeling te informeren, maakt deze omstandigheid het voorgaande niet anders. Het heeft hem immers niet kunnen beletten tijdig op te komen tegen het besluit. Dat geldt eveneens voor het gegeven dat in het verzoek tot rectificatie van 8 oktober 2019 geen gewrongen construct wordt gezien, zoals het klassicale college heeft overwogen.

Het bezwaar gericht tegen het besluit de mededeling te publiceren, danwel tegen de weigering tot revisie van dit besluit is dan ook niet-ontvankelijk.

3.3 Notulen

De predikant heeft verzocht om de notulen van 13 mei 2019 te mogen ontvangen. Inmiddels heeft hij de notulen ontvangen, waarbij het gedeelte waarin is weergegeven wat is gezegd over zijn functioneren in het geheel is gezwart. Hierover gaat het geschil.

Het generale college stelt voorop dat de predikant, als predikant van de gemeente en lid van de kerkenraad, in beginsel recht heeft op de ongeclausuleerde notulen. Hierop kan slechts in

zeer uitzonderlijke omstandigheden een uitzondering worden gemaakt. De kerkenraad heeft betoogd dat van uitzonderlijke omstandigheden sprake is. De predikant heeft volgens de kerkenraad afstand gedaan van zijn recht om de notulen in te zien toen hij voorafgaand aan de vergadering heeft ingestemd hierbij niet aanwezig te zijn, zodat vrijuit zou kunnen worden gesproken. Van hetgeen vervolgens in vertrouwelijkheid is besproken is verslag gedaan in de notulen, waarbij per persoon is aangegeven wat hij of zij naar voren heeft gebracht. Indien de notulen nu in zijn geheel zouden worden verstrekt zou de toegezegde vertrouwelijkheid worden geschonden, aldus de kerkenraad.

Naar het oordeel van het generale college had de kerkenraad in het instemmen van de predikant om niet bij de vergadering aanwezig te zijn geen afstand mogen zien van zijn recht om de notulen van deze vergadering nadien (in zijn geheel) te mogen inzien. Namens de predikant is terecht aangevoerd, dat notulen - daar waar het vertrouwelijke kwesties betreft - veelal slechts een zakelijke weergave van het besprokene bevatten, zonder dat de verschillende uitspraken zijn te herleiden tot een bepaald persoon. De omstandigheid dat het verstrekken van de notulen in dit geval zou leiden tot het schenden van de toegezegde vertrouwelijkheid, nu deze vrij letterlijk zijn opgesteld, is in principe dan ook voor rekening en risico van de kerkenraad. Het bezwaar van de predikant tegen de weigering hem inzage te geven in de notulen is dan ook gegrond.

Wel is het generale college ervan overtuigd dat de kerkenraad daadwerkelijk – zij het ten onrechte - ervan uit is gegaan dat de predikant afstand had gedaan van zijn recht de notulen op dit punt te mogen inzien en dat de kerkenraad om die reden heeft gekozen voor een weergave waarbij de uitspraken tot de persoon herleidbaar zijn. Het generale college zal dan ook bepalen dat de kerkenraad – alvorens de notulen in zijn geheel te verstrekken – de gelegenheid wordt geboden de tekst zodanig te redigeren dat wel de inhoud van de verschillende opmerkingen wordt weergegeven, maar deze niet tot de persoon herleidbaar zijn. Bij het toestaan van deze redactie achteraf weegt het generale college mee dat de predikant heeft ingestemd met afwezigheid juist om de gelegenheid te creëren dat vrijuit kon worden gesproken en daarmee ook met een zekere vertrouwelijkheid. De deelnemers zijn

uitgegaan van deze vertrouwelijkheid. Daar komt bij dat indien de notulen slechts een zakelijke, niet tot de persoon herleidbare weergave waren geweest van hetgeen was besproken de specifieke rol van de deelnemers evenmin uit de notulen zou blijken. Het generale college ziet geen grond te vereisen dat bij het redigeren een uitzondering moet worden gemaakt voor ds. [R], in wiens rol de predikant in het bijzonder is geïnteresseerd. Voor ds. [R] gelden voorgaande overwegingen immers in gelijke mate als voor de andere deelnemers.

Teneinde verdere discussies over de wijze van redigeren te voorkomen zal het generale college bepalen dat de kerkenraad de geredigeerde versie van de tekst en de originele tekst aanlevert bij het generale college. Het college zal dan beoordelen of de aldus geredigeerde versie een voldoende accurate weergave betreft van hetgeen tijdens de vergadering is besproken.

4. Conclusie

Het generale college zal het beroep gegrond verklaren, wegens schending van het recht op hoor en wederhoor. Het generale college zal het bezwaar van de predikant niet-ontvankelijk verklaren wegens termijnoverschrijding voor zover het is gericht tegen het besluit tot publicatie van de mededeling/afwijzing van het verzoek tot revisie van dit besluit en gegrond verklaren voorzover het is gericht tegen de weigering tot verstrekken van de notulen van de kerkenraadsvergadering van 13 mei 2019, met inachtneming van hetgeen hiervoor onder 3.3 is overwogen.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep van de kerkenraad gegrond;
- vernietigt de uitspraak van het classicale college van 24 januari 2020;
- verklaart het bezwaar van de predikant gericht tegen het besluit tot publicatie van de mededeling/afwijzing van het verzoek tot revisie van dit besluit van 13 mei 2019 niet-ontvankelijk;

- verklaart het bezwaar van de predikant gericht tegen de weigering de opgevraagde notulen van de kerkenraadsvergadering van 13 mei 2019 te verstrekken gegrond;
- bepaalt dat de opgevraagde notulen dienen te worden verstrekt, nadat deze zodanig zijn geredigeerd dat de gemaakte opmerkingen niet herleidbaar zijn tot de persoon die deze heeft gemaakt;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 15 december 2020
door de leden van het GCBG

Uitspraak op het beroep van ds. [X.] (de predikant)

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 7 juni 2019, met bijlage, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het klassicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen [...] van 16 april 2019, nummer 016/04, en verzonden op 14 mei 2019. Bij deze uitspraak heeft het klassicale college het bezwaar van de predikant tegen een besluit van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] ongegrond verklaard.
- 1.2 De predikant heeft zijn beroepschrift aangevuld bij brief van 4 juli 2019, met bijlagen.
- 1.3 De kerkenraad heeft op 11 september 2019 een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Op 10 december 2019 heeft het generale college het beroep mondeling behandeld. Daarbij waren aanwezig: de predikant en zijn raadsman, en namens de kerkenraad [V.], [S.], [vK.] en [K.], bijgestaan door raadsman [...]. De raadsman van de predikant heeft pleitnotities overgelegd.
- 1.5 Na de mondelinge behandeling heeft het generale college de behandeling aangehouden totdat uitspraak is gedaan in een lopende losmakingsprocedure met betrekking tot de predikant.
- 1.6 Bij brief van 18 februari 2019, met bijlage, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak in bedoelde losmakingsprocedure gedaan door het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (het GCA) op 23 januari 2020, nummer 05/2019.
- 1.7 De predikant heeft dit beroepschrift aangevuld bij brief van 18 maart 2020, met bijlagen.
- 1.8 De kerkenraad heeft op 20 april 2020 een verweerschrift ingediend.
- 1.9 Op 2 juni 2020 heeft het generale college het beroep tegen de uitspraak van het klassicale college en het beroep tegen de uitspraak van het GCA gevoegd mondeling behandeld. Daarbij waren aanwezig: (i) de predikant en zijn raadsman, (ii) namens de kerkenraad [K.], bijgestaan door raadsman [...] en (iii) ds. [...], classispredikant, namens het breed moderamen van de klassicale vergadering (BMCV). De raadsman van de predikant heeft pleitnotities overgelegd.
- 1.10 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het klassicale college en het GCA hem heeft doen toekomen.

2. De feiten

- 2.1 De predikant is sinds 1 september 2013 als predikant verbonden aan de gemeente.
- 2.2 Op 30 juli 2018 heeft de kerkenraad besloten een verkenningscommissie in te stellen. De verkenningscommissie is ingesteld vanwege spanningen tussen de kerkenraad en predikant.
- 2.3 Op 19 november 2018 heeft de kerkenraad zich achter een door de verkenningscommissie opgesteld rapport geschaard en de daarin verwoorde conclusies en aanbevelingen overgenomen. De predikant heeft wel ingestemd met de aanbevelingen maar niet met de conclusies van de verkenningscommissie.
- 2.4 Op 21 november 2018 heeft de verkenningscommissie op een gemeenteavond het rapport toegelicht. Daarbij is de inhoudsopgave van het rapport uitgedeeld.
- 2.5 De predikant heeft met toestemming van de kerkenraad de ambtswoning verlaten.

3. De bestreden uitspraken

- 3.1 Het klassicale college heeft overwogen dat na marginale toetsing van het besluit van de kerkenraad van 19 november 2018 en mede gelet op de omstandigheden waaronder het tot stand is gekomen, niet kan worden geoordeeld dat de kerkenraad niet in redelijkheid tot dat besluit is kunnen komen.
- 3.2 Het GCA heeft geoordeeld dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts heeft het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 een termijn bepaald van zes maanden, tot 1 augustus 2020, binnen welke de predikant zich naar dat oordeel kan voegen.

4. De beroepen en het verweer van de kerkenraad

- 4.1 In zijn beroep tegen de uitspraak van het klassicale college verzoekt de predikant het generale college de kerkenraad te verplichten afstand te nemen van het rapport van de verkenningscommissie en excuses aan te bieden voor het openbaar beschadigen van de goede naam en eer van de predikant.
- 4.2 In zijn beroep tegen de uitspraak van het GCA verzoekt de predikant het generale college de voegingstermijn te bepalen op twaalf maanden, subsidiair de voegingstermijn van zes maanden pas in te laten gaan vanaf de datum van de uitspraak van het generale college, en om bepaalde

- wijzigingen aan te brengen in de uitspraak van het GCA. De predikant berust in het oordeel dat hij de gemeente niet langer met stichting kan dienen.
- 4.3 De kerkenraad heeft in beide zaken geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring dan wel ongegrondverklaring van de beroepen.
5. De beoordeling
- 5.1 Ordinantie 12-3-1 bepaalt dat bezwaar kan worden ingediend tegen een besluit van een kerkenraad indien de bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang te zijn getroffen. Het aldus vereiste belang dient naar de huidige stand van zaken te worden beoordeeld.
- 5.2 Nu de predikant berust in het oordeel dat hij de gemeente niet langer met stichting kan dienen, rijst de vraag of hij nog steeds belang heeft bij zijn beroep tegen het besluit van de kerkenraad om zich achter het rapport van de verkenningcommissie te scharen. Het generale college beantwoordt deze vraag ontkennend en overweegt daartoe als volgt.
- 5.3 De predikant heeft aan zijn beroep ten grondslag gelegd dat de totstandkoming, inhoud en presentatie van het rapport van de verkenningcommissie heeft geleid tot escalatie van de spanningen in de gemeente. Nu echter is komen vast te staan dat de predikant de gemeente door die spanningen niet langer met stichting kan dienen, moet worden aangenomen dat vernietiging van het bestreden besluit of afstand doen van het rapport door de kerkenraad daar niets meer aan kan afdoen. Het generale college ziet daarom bij het beroep tegen de uitspraak van het classicale college geen voldoende belang meer van de predikant in relatie tot het beroep tegen de uitspraak van het GCA.
- 5.4 De predikant heeft voorts aan zijn beroep ten grondslag gelegd dat hij op 21 november 2018 door het uitreiken van de inhoudsopgave van het rapport aan gemeenteleden is getroffen in zijn persoonlijke levenssfeer. In de inhoudsopgave staat vermeld dat de predikant een bedrijfsarts heeft bezocht en voorts staat daarin de naam van een eerdere gemeente waarin hij als predikant heeft gestaan en waar eveneens spanningen zijn gerezen. Een van de vertegenwoordigers van de kerkenraad heeft tijdens de mondelinge behandeling van 10 december 2019 erkend dat, hoewel de verkenningcommissie heeft besloten welke informatie op de gemeenteavond van 21 november 2018 werd verstrekt, de kerkenraad beter had moeten letten op het privacy-aspect. Mede gelet op die erkenning ziet het generale college evenmin voldoende belang van de predikant bij het verkrijgen van excuses van de kerkenraad.
- 5.5 Ten slotte heeft de predikant aangevoerd dat hij belang heeft bij een oordeel van het generale college over het rapport omdat dat een rol kan spelen in het door het GCA bepaalde onderzoek ex ordinantie 3-21. Het generale college stelt voorop dat uit de bestreden uitspraak van het GCA, het verzoekschrift ex ordinantie 3-20 van het BMCV en het eindverslag van het classicale college voor de visitatie (CCV) niet kan worden afgeleid dat het rapport van de verkenningcommissie is betrokken bij de oordeelsvorming door het BMCV, het CCV of het GCA. Dat rapport was uitsluitend opgesteld ten behoeve van de kerkenraad. Het door het GCA bepaalde nadere onderzoek geschiedt binnen de kaders zoals in 4.12. tot en met 4.14. van zijn uitspraak vermeld. Indien het rapport van de verkenningcommissie (toch) in die procedure wordt ingebracht en mede wordt betrokken bij het onderzoek, kan de predikant zich in dat kader nader over de door hem bestreden conclusies uitlaten. Een oordeel van het GCA daarover in de dan te geven uitspraak kan door de predikant worden bestreden in beroep bij het generale college, binnen de grenzen van artikel 12 generale regeling 11.
- 5.6 Hieruit volgt dat geen voldoende procesbelang (meer) bestaat bij behandeling van het beroep tegen de uitspraak van het classicale college en dat de predikant daarin niet-ontvankelijk dient te worden verklaard.
- 5.7 Uit ordinantie 3-20-2 volgt dat het GCA een termijn bepaalt van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen.
- 5.8 Bij het bepalen van de voegingstermijn dient het GCA de daarbij betrokken belangen van de gemeente en de predikant tegen elkaar af te wegen. Daarbij komt het GCA enige ruimte toe (GCBG 06/18). In het algemeen zullen geen zware eisen gesteld kunnen worden aan de motivering van de voegingstermijn omdat deze berust op een belangenafweging die zich naar haar aard moeilijk laat motiveren (vgl. GCBG 18/15). Het aantal dienstjaren in de desbetreffende gemeente kan als uitgangspunt voor de termijn worden gehanteerd. Het is niet onredelijk om voor elk dienstjaar gerekend tot het verzoek bedoeld in van ordinantie 3-20-1 in beginsel een maand toe te kennen

(GCBG 06/18). De hoogte van het wachtgeld mag echter niet worden betrokken bij de termijnbepaling en de leeftijd van de predikant is in beginsel geen relevant aspect (vgl. GCBG 06/18). De vraag naar het aandeel van de betrokkenen in het ontstaan van de gerezen spanningen speelt in beginsel geen rol bij het bepalen van de termijn van ordinantie 3-20-2. Een uitzondering kan gemaakt worden voor zeer bijzondere, in het oog springende omstandigheden die tot concrete complicaties hebben geleid, zoals een nader onderzoek naar de vraag of de desbetreffende predikant enige gemeente met stichting kan dienen (GCBG 06/18) of ernstig gebrekkige informatievoorziening aan de predikant (GCBG 14/18). Deze uitzondering komt echter niet voor toepassing in aanmerking indien dergelijke omstandigheden niet kunnen worden toegerekend aan de kerkenraad of predikant (GCBG 14/18). Voorts is de duur van een vrijstelling ex ordinantie 3-19 van belang (GCBG 14/18). Het generale college is bevoegd een nieuwe termijn te bepalen, waarbij rekening is gehouden met de duur van de behandeling van het beroep (artikel 12 lid 6 generale regeling 11).

- 5.9 De predikant stelt dat hem een termijn van twaalf maanden moet worden verleend. Hij voert daartoe de volgende feiten en omstandigheden aan: (i) zijn leeftijd (eenenzestig jaar), (ii) het feit dat de predikant en zijn echtgenote (ook predikant) zwaar getroffen zijn door de gerezen spanningen en losmaking, en de predikant in het bijzonder door de gang van zaken rondom het rapport van de verkenningscommissie, (iii) de predikant heeft tot het laatst toe de mogelijkheid van verzoening opengelaten en daarom lange tijd niet omgezien naar een andere gemeente, (iv) de maatregelen in verband met het coronavirus belemmeren zijn mobiliteit doordat hij niet als gastpredikant kan voorgaan en (v) zijn mobiliteit wordt verhinderd doordat het GCA de zaak voor een nader onderzoek ex ordinantie 3-21 heeft verwezen naar een nader te bepalen hoorzitting.
- 5.10 Het generale college ziet daarin onvoldoende aanleiding voor een langere voegingstermijn dan bepaald door het GCA. De voegingstermijn van zes maanden strookt met het uitgangspunt dat deze termijn qua aantal maanden gelijk is aan het aantal dienstjaren. De overige omstandigheden zijn niet dermate bijzonder of toe te rekenen aan de kerkenraad dat daarvoor een uitzondering dient te worden gemaakt. Om dezelfde redenen ziet het generale college geen grond de verzochte termijn later in te laten gaan. Dit laat onverlet dat het generale college onderkent dat de predikant dringend belang erbij heeft dat het onderzoek ex ordinantie 3-21 met de nodige voortvarendheid wordt verricht.
- Het beroep tegen de uitspraak van het GCA zal daarom wat betreft de termijnverlenging ongegrond worden verklaard. Rekening houdende met de duur van de behandeling van het beroep zal het generale college een voegingstermijn bepalen die eindigt op 1 augustus 2020.
- 5.11 Nu de predikant niet heeft gesteld en evenmin is gebleken dat de door hem verzochte wijzigingen van de uitspraak van het GCA relevant zijn voor de voegingstermijn, zal het generale college de predikant voor het overige niet-ontvankelijk verklaren in zijn beroep tegen de GCA-uitspraak.
- 5.12 Hetgeen de predikant overigens heeft aangevoerd kan niet tot een ander oordeel leiden.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart de predikant niet-ontvankelijk in zijn beroep tegen de uitspraak van het klassicale college;
- verklaart het beroep van de predikant tegen de uitspraak van het GCA wat betreft de voegingstermijn ongegrond;
- verklaart de predikant voor het overige niet-ontvankelijk in zijn beroep tegen de uitspraak van het GCA;
- maakt gebruik van zijn bevoegdheid ingevolge artikel 12 lid 6 generale regeling 11 waardoor de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 augustus 2020; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 26 juni 2020
door de leden van het GCBG

Uitspraak op het bezwaar van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad)

1. Procedure

- 1.1 Bij brief van 20 januari 2020 heeft de kerkenraad bezwaar gemaakt tegen de besluiten van het Bureau Steunverlening van de Protestantse Kerk in Nederland van 17 oktober 2018 en 10 december 2019.
- 1.2 Bij brief van 25 februari 2020 heeft het generale college de kerkenraad bericht dat de in ordinantie 12-3-5 voorgeschreven termijn voor het maken van bezwaar van dertig dagen is overschreden en is de kerkenraad verzocht de redenen van die overschrijding mee te delen.
- 1.3 Bij brief van 27 februari 2020 heeft de kerkenraad hierop gereageerd.
- 1.4 Het generale college acht zich op grond van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gezien voor een mondelinge behandeling.

2. Beoordeling

- 2.1 Uit de stukken blijkt dat het Bureau Steunverlening op 17 oktober 2018 heeft beslist op een verzoek om steunverlening voor het jaar 2017 naar aanleiding van een verzoek van de kerkenraad van 20 september 2018.
Bij brieven van 27 mei 2019 en 31 juli 2019 heeft de kerkenraad wederom verzoeken om garantiesubsidie bij het Bureau Steunverlening ingediend. Naar aanleiding hiervan heeft het Bureau Steunverlening gereageerd bij brief van 10 december 2019.
- 2.2 In ordinantie 12-3-5 van de kerkorde is bepaald dat bezwaren door middel van een bezwaarschrift dienen te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen. Het generale constateert dat de kerkenraad die termijn voor beide beslissingen heeft overschreden.
Desgevraagd heeft de kerkenraad meegedeeld dat tegen het besluit van 17 oktober 2018 aanvankelijk geen bezwaar was gemaakt maar dat verzocht is dat besluit te herzien. Daarop heeft het Bureau steunverlening besloten bij brief van 10 december 2019. Tegen dit besluit is eerst op 20 januari 2020 bezwaar gemaakt in verband met de vakantie rond de feestdagen in december en de jaarwisseling waardoor minimaal 14 dagen verloren zijn gegaan, aldus de kerkenraad.
Ordinantie 12-12-3 van de kerkorde bepaalt dat een verzoek om revisie moet worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop het besluit waarvan men revisie verzoekt is genomen of daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen. Indien de brief van de kerkenraad van 27 mei 2019 al als een verzoek om revisie moet worden aangemerkt, dan is niet voldaan aan de termijn van ordinantie 12-12-3.
Ordinantie 12-12-4 bepaalt dat wanneer een revisieverzoek is afgewezen een bezwaarschrift tegen dat besluit dient te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop dat besluit is verzonden of daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
Zowel in het geval dat het besluit van 10 december 2019 als een beslissing op een verzoek om revisie moet worden gelezen als in het geval dat het moet worden beschouwd als een op zichzelf staand besluit naar aanleiding van de verzoeken om garantiestelling van 27 mei 2019 respectievelijk 31 juli 2019, in beide situaties zijn, nu daartegen eerst op 20 januari 2020 bezwaar is gemaakt, de termijnen zoals voorgeschreven in ordinantie 12-12-4 en ordinantie 12-3-5 overschreden.
De door de kerkenraad aangevoerde feiten en omstandigheden rechtvaardigen niet die termijnoverschrijding verschoonbaar te achten. De kerkenraad had binnen de bezwaartermijn een pro forma bezwaarschrift kunnen indienen en op een later moment de gronden waarop dat bezwaar berust indien er als gevolg van feest- en vakantiedagen onvoldoende tijd was een gemotiveerd bezwaarschrift op te stellen en in te dienen.
- 2.3 De kerkenraad moet op grond van het bovenstaande dan ook in zijn bezwaar niet-ontvankelijk worden verklaard.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het bezwaar tegen de besluiten van het Bureau Steunverlening van 18 oktober 2019 en van 10 december 2019 niet-ontvankelijk;

- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 18 maart 2020 door
de leden van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

2020.06

Beslissing op grond van ordinantie 12-6-2 op het verzoek van ds. [X] wonende te [Y]

1. Procedure

- 1.1. Bij brief van 14 februari 2020 heeft ds. [X] verzocht om toepassing van ordinantie 12-6-2. De aanleiding voor dit verzoek vormde de uitspraak van het classicale college voor het opzicht (hierna: CCO) van 16 januari 2020 waarbij dit college zich onbevoegd verklaarde tot behandeling van een beschuldiging tegen het optreden van de heer [A] als visitator (hierna: [A]). Tegelijk met dit verzoek heeft ds. [X] beroep tegen voormelde uitspraak ingesteld bij het generale college voor het opzicht (hierna: GCO).
- 1.2. Bij brief van 26 maart 2020 heeft het generale college ds. [X] meegedeeld dat dit beroep bij het GCO aanleiding is de behandeling van het aan het generale college gerichte verzoek aan te houden totdat op dat beroep is beslist.
- 1.3. Bij uitspraak van 7 januari 2021 heeft het GCO het beroep tegen de uitspraak van het CCO van 16 januari 2020 ongegrond verklaard en die uitspraak bevestigd.
- 1.4. Bij brief van 23 februari 2021 heeft ds. [X] het generale college verzocht alsnog te beslissen op het eerder bij brief van 14 februari 2020 gedane verzoek, een uitspraak te doen over de vraag welk kerkelijk lichaam bevoegd is de klacht van ds. [X] jegens de heer [A] in zijn hoedanigheid als visitator inhoudelijk te behandelen.

2. Beoordeling

- 2.1. Ds. [X] heeft een beschuldiging ingediend tegen [A] inzake diens optreden als visitator in de problematiek die was ontstaan tussen ds. [X] en de [...]kerk te [Z], aan welke kerk ds. [X] verbonden was. De tegen [A] ingebrachte beschuldiging betreft niet diens belijdenis en wandel, maar uitsluitend zijn optreden als visitator. [A] was ten tijde van zijn optreden als visitator geen ambtsdrager en evenmin was hij toen in een bediening gesteld.
- 2.2. Met de uitspraak van het GCO van 7 januari 2021 staat onherroepelijk vast dat de - inhoudelijke - behandeling van de klacht van ds. [X] via de weg van het opzicht is afgesloten.
- 2.3. In ordinantie 10-5-3 is bepaald dat het generale college voor de visitatie als samenbindend orgaan voor de visitatie algemene leiding geeft aan de visitatie. Gelet hierop is naar het oordeel van het generale college in een kwestie als deze dit college bevoegd tot het geven van een oordeel over de klacht zoals geformuleerd door ds. [X].
- 2.4. Ds. [X] heeft aangevoerd dat ingevolge ordinantie 10-3-6 de voorzitters van de classicale colleges tezamen het generale college voor de visitatie vormen en dat dit college daardoor bezwaarlijk als een onafhankelijke en onpartijdige instantie kan worden gezien. Het generale college wijst in dit verband evenwel op artikel 8, tweede lid, van de generale regeling 11, waar is

bepaald dat, indien zich feiten en omstandigheden voordoen waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid ten aanzien van de beoordeling of beslissing van de zaak schade zou kunnen leiden, elk desbetreffend (toegevoegd) lid of adviseur van het college zich van de behandeling van de zaak mag verschonen. In het derde lid is bepaald dat een kerkelijk college ertegen waakt dat de tot dat college behorende personen die een persoonlijk belang hebben bij een uitspraak, de besluitvorming beïnvloeden. Het vierde lid van genoemde bepaling bevat tenslotte een wrakingsregeling. De hiervoor genoemde bepalingen staan weliswaar in de generale regeling die ziet op de kerkelijke rechtspraak, waartoe het generale college voor de visitatie niet als zodanig behoort, doch het generale college acht in een geval als dit deze algemene beginselen van onpartijdige en onafhankelijke beoordeling en besluitvorming van overeenkomstige toepassing. Ds. [X] kan derhalve zo nodig een beroep op deze beginselen doen.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- beslist op grond van ordinantie 12-6-2 dat het generale college voor de visitatie tot oordelen bevoegd is terzake van de klacht van ds. [X] inzake het optreden van de heer [A] als visitator.

Aldus gewezen op 12 april 2021

door de leden van het GCBG

07/20

Uitspraak

inzake:de heer [D.]

advocaat: mr. [X.]

en

de kerkenraad van de Hervormde wijkgemeente [kerk] te [...] (verweerder)

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 10 maart 2020 heeft appellant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het klassicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (verder CCBG) van 10 februari 2020.
- 1.2 Bij brief van 18 april 2020 heeft verweerder op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het GCBG heeft kennis genomen van de stukken die het klassicale college hem heeft doen toekomen.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het GCBG heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.
- 1.5 Het GCBG acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht om uitspraak te doen.

2. Bestreden uitspraak

In voornoemde uitspraak heeft het CCBG geoordeeld dat het bezwaar van appellant van 19 juli 2019 tegen het besluit van verweerder van 7 maart 2019, inhoudende de ontheffing van appellant uit al zijn vrijwilligerstaken bij de [kerk], niet-ontvankelijk is wegens een overschrijding van de bezwaartermijn vastgelegd in Ordinantie 12-3-4. Het bezwaar van 19 juli 2019 gericht tegen de weigering van het revisieverzoek dat verweerder op 8 juli 2019 heeft genomen is ongegrond verklaard, nu het besluit waarvan revisie werd verzocht reeds onaantastbaar was op het moment dat appellant daartegen opkwam door middel van zijn bezwaarschrift van 1 mei 2019.

3. Het beroep en het verweer

- 3.1 Appellant heeft in beroep betoogd dat het jegens hem genomen besluit niet in stand kan blijven en dat hem ten onrechte een inhoudelijke behandeling van zijn bezwaren is ontzegd door het CCBG. Hierbij wijst hij op zijn e-mail van 8 april 2019 aan verweerder, waarin hij zijn bezwaren reeds heeft geuit.
- 3.2 Verweerder heeft gemotiveerd verweer gevoerd en daarbij tevens betoogd dat de bezwaartermijn op 7 april 2019 is geëindigd.

4. Beoordeling

Anders dan verweerder heeft betoogd, is de bezwaartermijn genoemd in ordinantie 12-3-5 en de termijn waarbinnen een revisieverzoek moet zijn ingediend genoemd in ordinantie 12-12-3 niet op zondag 7 april 2019 geëindigd, maar eerst op maandag 8 april 2019. Immers, indien een termijn eindigt in het weekend verschuift de laatste dag naar de maandag erna. Dat betekent dat de e-mail van 8 april 2019 - die terecht als een revisieverzoek is aangemerkt - tijdig is ingediend. Appellant is derhalve niet eerst op 1 mei 2019 tegen het besluit opgekomen, maar reeds op 8 april 2019.

Ordinantie 12-12-4 bepaalt dat indien het revisieverzoek is afgewezen, zoals is gebeurd met verweerders besluit van 8 juli 2019, een bezwaarschrift tegen het besluit waarover men zich bezwaard gevoelt dient te worden ingediend binnen 30 dagen na de dag waarop de beslissing op het revisieverzoek werd verzonden.

Dit bezwaar is op 19 juli 2019 ingediend.

Uit het voorgaande volgt dat het besluit van 7 maart 2019, zijnde het besluit waarover appellant zich bezwaard gevoelt, als gevolg van het tijdig ingediende revisieverzoek niet reeds onaantastbaar was en dat het bezwaar na de afwijzing van het revisieverzoek tijdig is ingediend.

Het CCBG heeft de uitspraak dan ook ondeugdelijk gemotiveerd en appellant ten onrechte een inhoudelijke beoordeling van zijn bezwaar onthouden. Het beroep dient dan ook gegrond te worden verklaard. Gelet op de aard van de zaak zal het GCBG deze terugverwijzen naar het CCBG teneinde het bezwaar tegen het bestreden besluit d.d. 7 maart 2019 alsnog inhoudelijk te beoordelen.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep van appellant gegrond;
- vernietigt de uitspraak waarvan beroep;
- verwijst de zaak terug naar het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen om het bezwaar inhoudelijk te beoordelen; en
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 12 juni 2020
door de leden van het GCBG

Uitspraak op het beroep van [M.], wonende te [...] (hierna: appelland)

1. De procedure

- 1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:
 - de uitspraak waarvan beroep, van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, gedaan op 23 februari 2020;
 - het beroepschrift met bijlagen;
 - de reactie van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...];
 - de stukken die het classicale college het generale college heeft doen toekomen.
- 1.2. Het generale college heeft geen aanleiding gezien betrokkenen in de gelegenheid te stellen hun inzichten mondeling toe te lichten en zij hebben daarom evenmin verzocht.

2. De feiten

- 2.1. Appelland is lid van de gemeente.
- 2.2. De kerkenraad heeft in januari 2019 een beroepingscommissie samengesteld en daarvan bij de nieuwsbrief van maart op 28 februari 2019 mededeling gedaan aan de gemeente.
- 2.3. In een tussentijdse nieuwsbrief van 10 juni 2019 heeft de kerkenraad medegedeeld dat hij op advies van de beroepingscommissie heeft besloten een met name genoemde predikant kandidaat te stellen voor invulling van de vacature predikant-opbouwwerker in deeltijd. De nieuwsbrief bevat een uitnodiging voor een verkiezingsbijeenkomst op 28 juni 2019.
- 2.4. Bij brief van 13 juni 2019 heeft appelland aan de kerkenraad vragen gesteld naar aanleiding van de kandidaatstelling. Bij brief van 19 juni 2019 heeft de kerkenraad antwoorden gegeven op deze vragen waarop appelland op zijn beurt bezwaren heeft geuit bij brief van 23 juni 2019.
- 2.5. Op 29 juni 2019 heeft de kerkenraad mededeling gedaan dat de kandidaat is gekozen en het beroep zal worden uitgebracht indien vóór 4 juli 2019 geen bezwaar is gemaakt tegen de gevolgde verkiezingsprocedure.
- 2.6. Bij brief van 2 juli 2019 aan de kerkenraad heeft appelland bezwaar gemaakt tegen de gevolgde verkiezingsprocedure zoals verwoord in zijn brief van 23 juni 2019. Op 8 juli 2019 heeft appelland zijn bezwaarschrift doorgestuurd naar het classicale college.

3. De bezwaren en uitspraak waarvan beroep

- 3.1. Appelland heeft bezwaar gemaakt tegen de instelling en samenstelling van de beroepingscommissie.
- 3.2. Het classicale college heeft appelland niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar omdat hij dat niet heeft ingediend binnen dertig dagen na het verschijnen van de nieuwsbrief van maart 2019.

4. Het beroep en verweer

- 4.1. Appelland is van mening dat hij tijdig bezwaar heeft gemaakt. Voorts stelt hij dat het classicale college ten onrechte niet ingaat op hetgeen hij heeft aangevoerd. Appelland vraagt om vernietiging van de uitspraak waarvan beroep. Appelland voert daartoe het volgende aan. De kerkenraad heeft de gemeente niet op de hoogte gesteld noch haar oordeel gevraagd over de instelling en samenstelling van de beroepingscommissie. De kerkenraad had er goed aan gedaan bij de samenstelling in gesprek te gaan met degenen die door disharmonie in het verleden de gemeente hebben verlaten. Nu geen mededeling is gedaan van de besluiten tot instelling en samenstelling, en de gemeente daarbij niet is betrokken, bestaan deze besluiten en de beroepingscommissie niet.
- 4.2. De kerkenraad verwijst naar zijn verweer gevoerd voor het classicale college.

5. Beoordeling

- 5.1. Bezwaren tegen een besluit tot instelling of samenstelling van een beroepingscommissie dienen te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop redelijkerwijze kennis kon worden genomen van het besluit (ordinantie 12-3-5). Vast staat dat appelland op of omstreeks 1 maart 2019 in de nieuwsbrief van 28 februari 2019 redelijkerwijze kennis kon nemen van de mededeling van het besluit van de kerkenraad tot instelling en (definitieve) samenstelling van de beroepingscommissie. Appelland heeft zijn bezwaar van 4 juli 2019 dus ruimschoots na de bezwaartermijn van dertig dagen ingediend.

De bezwaartermijn is voorgeschreven ten behoeve van de rechtszekerheid en dient in beginsel strikt in acht te worden genomen. De door appellant vermelde feiten en omstandigheden rechtvaardigen niet het maken van een uitzondering. Zijn stelling dat de bestreden besluiten niet bestaan, maakt dit niet anders aangezien onder een besluit wordt mede verstaan een verzuim (ordinantie 12-3-4) zoals een verzuim een besluit te nemen. Aangenomen moet worden dat appellant ook tegen het door hem gestelde verzuim (het vermeend ontbrekende besluit) bezwaar had kunnen indienen binnen dertig dagen nadat appellant op of omstreeks 1 maart 2019 redelijkerwijze kennis kon nemen van de, door appellant bestreden, mededeling van de besluiten. Het klassicale college heeft appellant dan ook terecht wegens termijnoverschrijding niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit tot instelling en samenstelling van de beroepingscommissie. Het klassicale college behoefde dat bezwaar niet inhoudelijk te beoordelen. Het beroep zal daarom ongegrond worden verklaard.

5.2 Hetgeen appellant overigens heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 9 juli 2020
door de leden van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

9/20

Uitspraak op het beroep van Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente [...] (hierna: de kerkenraad)

1. De procedure

- 1.1. Bij brief van 2 april 2020 heeft de kerkenraad beroep ingesteld tegen de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 10 maart 2020. Bij deze uitspraak is beslist op het bezwaar van [A] dat was gericht tegen het besluit van de kerkenraad van 19 september 2019.
- 1.2. Bij brief van 12 augustus 2019 heeft de kerkenraad de gronden ingediend waarop dit beroep berust.
- 1.3. [A] heeft op 7 september 2020 een verweerschrift ingediend.
- 1.4. Het generale college acht zich op grond van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gezien voor een mondelinge behandeling van het beroep waar evenmin om is verzocht.

2. Beoordeling

- 2.1. [A] heeft zich gericht tegen het besluit van de kerkenraad van 19 september 2019 waarbij is goedgekeurd het voorstel tot wijziging van de inrichting van het evangelisatiewerk (de centrale evangelisatie commissie, CEC) strekkende tot opheffing van de CEC per 1 januari 2020 en tot overheveling van de verantwoordelijkheid voor de periodieke zangdiensten in de [...]kerk naar de wijkkerkenraad van de Gereformeerde wijkgemeente [...].
- 2.2. Het classicale college heeft bij zijn genoemde uitspraak geoordeeld dat het besluit van 19 september 2020 is genomen ter uitvoering van het beleidsplan 2017-2020. Voorts heeft het classicale college geconcludeerd dat de communicatie met betrekking tot dit besluit ernstige gebreken vertoont. Het bezwaar van [A] is gegrond verklaard. Het classicale college is voorts van oordeel dat het besluit van 19 september 2019 in stand kan blijven met dien verstande dat de gronden van dat besluit dienen te worden aangevuld in die zin dat ten aanzien van de toekomstig te organiseren zangdiensten de wijkkerkenraad van de Gereformeerde wijkgemeenten [...] zal worden verzocht de uitvoering daarvan op zich te nemen waarbij de Algemene Kerkenraad financieel zal faciliteren.
- 2.3. De kerkenraad heeft in beroep aangevoerd dat de uitspraak van het classicale college gelezen kan worden "als hebbend een dwingend karakter om ook in de toekomst altijd gelden ter beschikking te stellen voor zangdiensten in de [...]kerk. Omdat dit op de duur zou wringen met de door de gemeente ter beschikking gestelde gelden voor missionair werk of

omdat het ten koste zou kunnen gaan van gelden voor de vier andere wijkgemeenten tekenen wij beroep aan." Aan het beroepschrift ontleent het generale college voorts nog dat de kerkenraad voornemens is de zangdiensten voort te zetten zolang deze passen in het beleid van de wijkkerkenraad en bij het uitgavenpatroon voor het missionair werk dat sinds jaar en dag afhankelijk is van de door gemeenteleden ter beschikking gestelde gelden. De kerkenraad wil deze jaarlijkse vraag om een bijdrage in de toekomst voortzetten maar verwacht ook hier een jaarlijkse terugloop in de beschikbare middelen.

- 2.4. Anders dan de kerkenraad van opvatting is, dwingt de uitspraak van het classicale college niet om voor onbepaalde tijd gelden voor de zangdiensten ter beschikking te stellen. De door het classicale college gebruikte bewoordingen sluiten niet uit dat ingeval van teruglopende geldelijke middelen een nieuwe beslissing kan worden genomen. De kerkenraad gaat derhalve uit van een onjuiste uitleg van de uitspraak. Het generale college komt dan ook tot de slotsom dat het beroep van de kerkenraad bij gebrek aan procesbelang niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente [...] niet-ontvankelijk;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 12 november 2020 door de leden van het GCBG.

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Verzonden op: 13 november 2020

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

2020.10

Uitspraak op het beroep van [X], wonende te [Y] (hierna: appelland)

1. De procedure

- 1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:
- de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het classicale college) van 14 april 2020;
 - het beroepschrift van appelland van 12 mei 2020;
 - het verweerschrift van de kerkenraad van [A] (hierna: de kerkenraad) van 6 juli 2020;
 - de stukken die aan het classicale college ter beschikking stonden.
- 1.2. Op 17 maart 2021 heeft de mondelinge behandeling van het beroep plaatsgevonden waarbij aanwezig waren appelland en namens de kerkenraad de ouderlingen [B] en [C]

2. De beoordeling

- 2.1. Appelland heeft bezwaar gemaakt bij het classicale college tegen het besluit van 7 november 2019 van de kerkenraad tot wijziging van artikel 5.4 van de Plaatselijke regeling van wijk 1 van [A].
- 2.2. Het classicale college heeft in zijn uitspraak het bezwaar van appelland tegen het besluit van 7 november 2019 ongegrond verklaard.
- 2.3. In zijn beroepschrift vraagt appelland aan het generale college de uitspraak van het classicale college te vernietigen en zijn bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 7 november 2019 niet-ontvankelijk te verklaren. Appelland voert daarvoor aan dat toen hij op 15 november 2019 bezwaar maakte tegen de wijziging van de Plaatselijke regeling hij - evenals andere gemeenteleden - niet wist dat de kerkenraad tot die wijziging had besloten omdat het besluit tot wijziging nog niet bekend was gemaakt.
- 2.4. Het generale college volgt hierin appelland niet. Uit de mondelinge behandeling van het beroep leidt het college af dat appelland wel degelijk in beroep beoordeeld wil zien of het classicale college terecht zijn bezwaar ongegrond heeft verklaard. Toen appelland het bezwaar op 15 november 2019 indiende bij het classicale college, had de kerkenraad zijn besluit tot wijziging van de Plaatselijke regeling al genomen. Onder deze omstandigheden heeft het classicale college terecht appelland ontvankelijk geacht in zijn bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 7 november 2019.
- 2.5. Het classicale college heeft in onderdeel IV onder B van zijn uitspraak het bezwaar van appelland ongegrond geoordeeld. Het generale college sluit zich geheel aan bij het oordeel van het classicale college en de gronden waarop dit oordeel berust en maakt dat oordeel en die

gronden tot de zijne. In hetgeen appellant bij de mondelinge behandeling van het beroep heeft aangevoerd, ziet het generale college geen grond voor het oordeel dat de uitspraak van het classicale college geen stand kan houden. Het beroep tegen die uitspraak zal dan ook ongegrond worden verklaard.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 9 april 2021

door de leden van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

2020.11

Uitspraak op het beroep van [X], wonende te [Y] (hierna: appelland)

1. De procedure

1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:

- de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het classicale college) van 14 april 2020;
- het beroepschrift van appelland van 12 mei 2020;
- het verweerschrift van de kerkenraad van [A] (hierna: de kerkenraad) van 6 juli 2020;
- de stukken die aan het classicale college ter beschikking stonden.

1.2. Op 17 maart 2021 heeft de mondelinge behandeling van het beroep plaatsgevonden waarbij aanwezig waren appelland en namens de kerkenraad de ouderlingen [B] en [C].

2. De beoordeling

2.1. In 2017 heeft ouderling [B], scriba van de kerkenraad, zich herkiesbaar gesteld en is hij herkozen. Zijn nieuwe ambtstermijn begon in januari 2018.

2.2. Appelland heeft op 28 januari 2020 bezwaar gemaakt bij het classicale college tegen het verzuim van de kerkenraad eind 2019 en in de kerkdienst van zondag 26 januari 2020 waarin nieuwe ambtsdragers in het ambt werden bevestigd mee te delen dat ouderling [B] aftredend en niet herkiesbaar was. Hij is blijven functioneren als ambtsdrager. Het classicale college heeft in zijn uitspraak het bezwaar van appelland tegen dit gestelde verzuim ongegrond verklaard.

2.3. Zowel in bezwaar als in beroep voert appelland aan dat ouderling [B] destijds is herkozen voor een nieuwe ambtstermijn van twee jaar die is geëindigd in januari 2020.

2.4. Het classicale college heeft in onderdeel IV onder B van zijn uitspraak het bezwaar van appelland ongegrond geoordeeld. Het generale college sluit zich geheel aan bij het oordeel van het classicale college en de gronden waarop dit oordeel berust en maakt dat oordeel en die gronden tot de zijne. In hetgeen appelland in beroep heeft aangevoerd, ziet het generale college geen grond voor het oordeel dat de uitspraak van het classicale college geen stand kan houden. Het beroep tegen die uitspraak zal dan ook ongegrond worden verklaard.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep ongegrond;

- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 9 april 2021
door de leden van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN
IN DE PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

12/20

Uitspraak op het beroep van ds. [X] te [...] (hierna: appellant)

1. De procedure

- 1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:
 - de uitspraak waarvan beroep, van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, gedaan op 5 mei 2020;
 - het, namens appellant, door mr. [M] ingediende beroepschrift van 3 juni 2020;
 - het verweerschrift van de kerkenraad van de Hervormde wijkgemeente [A] (hierna: verweerder);
 - de stukken die het classicale college het generale college heeft doen toekomen.
- 1.2. Op 9 september 2020 heeft de mondelinge behandeling van het beroep plaatsgevonden waarbij aanwezig waren appellant, bijgestaan door zijn raadsman, en namens verweerder [S] (scriba), [V] (voorzitter) en [P].

2. De feiten

- 2.1. Evenals het classicale college gaat het generale college wat betreft de achtergrond van het beroep uit van wat daarover is vermeld in de uitspraak van het college voor het opzicht van 31 oktober 2019 in een tegen appellant aangespannen tuchtprocedure (zaaknummer CCO 060).
- 2.2. Naar aanleiding van de berichtgeving over deze uitspraak in alle kerken van de Hervormde gemeente te [A] heeft de raadsman van appellant zich in een e-mailbericht van 15 november 2019 aan verweerder op het standpunt gesteld - kort samengevat - dat van de zijde van de wijkkerkenraad geen sprake is geweest van een terughoudende opstelling bij publiciteit en mediacontacten. In dit verband heeft hij onder meer gewezen op in De Gelderlander en De Telegraaf verschenen berichten waarin een woordvoerder van de hervormde gemeente wordt genoemd en geciteerd. Hij heeft verweerder dringend verzocht voortaan een gepaste terughoudendheid in acht te nemen in alle contacten met media en in mededelingen aan de hervormde gemeente.
- 2.3. Bij e-mailbericht van 22 november 2019 is namens verweerder aan appellant en zijn raadsman meegedeeld dat verweerder terughoudend zal blijven in zijn berichtgeving, dat verweerder tot dan toe steeds terughoudend is geweest, dat het mediabeleid tot dan toe passief is geweest en dat dit ook in de toekomst zo zal zijn.
- 2.4. Appellant heeft tegen het e-mailbericht van 22 november 2019 bij het classicaal college bezwaar gemaakt.
- 2.5. Bij de bestreden uitspraak heeft het classicaal college het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

3. Het beroep en verweer

- 3.1. Appellant verzoekt in de eerste plaats de bestreden uitspraak te vernietigen op de grond dat het classicaal college ten onrechte heeft geoordeeld dat het e-mailbericht van 22 november 2019 een mededeling over gevoerd beleid inhoudt en niet kan worden aangemerkt als een besluit, handeling of verzuim waartegen bezwaar openstaat (ordinantie 12-3-1 en 12-3-4 van de kerkorde). Anders dan het classicaal college heeft aangenomen, zijn volgens appellant aan dat e-mailbericht wel rechtsgevolgen verbonden. Appellant verzoekt het generale college het bezwaar vervolgens zelf inhoudelijk af te doen.
- 3.2. Verweerder verenigt zich met de bestreden uitspraak. Ook volgens verweerder houdt het bestreden e-mailbericht slechts een mededeling in, zodat geen sprake is van een besluit gericht op rechtsgevolg. Voor zover daaraan wordt toegekomen, weersprekt verweerder de inhoudelijke beroepsgronden van appellant.

4. Beoordeling

- 4.1. Appellant heeft, evenals in bezwaar, in beroep aangevoerd dat hij door de weigering van verweerder om zijn verzoek van 15 november 2019 in te willigen in zijn belangen en rechten is geschaad aangezien hem daardoor de mogelijkheid is ontnomen om nog invloed uit te oefenen op het publiciteitsbeleid van verweerder en de omgang van verweerder met de media over zijn persoon. Daardoor moet hij ook rekening houden met een verdere aantasting van zijn privacy, waarbij volgens appellant tevens van belang is dat verweerder zich niet conformeert aan de kerkelijke richtlijn inzake publiciteitsbeleid.
- 4.2. Gelet op de bewoordingen en de aard van het bestreden e-mailbericht, moet worden geoordeeld dat dit bericht niet meer inhoudt dan mededelingen over gevoerd en te continueren (terughoudend) beleid. Evenals het classicaal college ziet het generale college in wat door appellant is aangevoerd geen grond voor het oordeel dat aan deze mededelingen concrete, directe rechtsgevolgen zijn verbonden. Dat brengt met zich dat daartegen geen bezwaar open stond.
- 4.3. Het classicaal college heeft terecht overwogen dat wel bezwaar open kan staan tegen mogelijk onrechtmatige uitlatingen van verweerder die in de krant terecht komen. Het in deze procedure aan de orde zijnde bezwaar was daarop echter niet gericht en in beroep heeft appellant naar voren gebracht dat een actie tegen krantenberichten - waaronder in het bijzonder de berichten waaraan wordt gerefereerd in het e-mailbericht van 15 november 2019 - als zodanig, als waren zij aan te merken als een besluit of handelen van verweerder, door verweerder eenvoudig gepareerd hadden kunnen worden door te stellen dat dit het werk was van journalisten. Hieruit moet worden afgeleid dat appellant er bewust voor heeft gekozen geen zelfstandige actie te ondernemen tegen de door hem gesignaleerde opmerkingen van de kant van verweerder in die krantenberichten.
- 4.4. Het voorgaande brengt met zich dat het beoordelingskader in deze zaak zodanig beperkt is dat niet kan worden toegekomen aan een inhoudelijke beoordeling van de krantenberichten of aan een beoordeling van de vraag of en, zo ja, in hoeverre verweerder een terughoudend publiciteitsbeleid heeft gevoerd.
- 4.5. Het bezwaar is terecht niet-ontvankelijk verklaard. Wat appellant overigens heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep van appellant ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 29 oktober 2020

door de leden van het GCBG

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Verzonden op: 2 november 2020

Uitspraak op het beroep van ds. [X.] (hierna: appellant)

1. Procedure

- 1.1 Appellant heeft op 3 juni 2020 beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) van 14 mei 2020 nr. 02/2020, welke uitspraak is gebaseerd op ordinantie 3-20 van de kerkorde.
- 1.2 De kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...], heeft bij brief van 11 juni 2020 op dit beroep gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het GCA ter beschikking stonden.
- 1.4 Het generale college heeft, in aanmerking genomen de overgelegde stukken, geen aanleiding gezien betrokkenen in de gelegenheid te stellen hun inzichten omtrent dit beroep mondeling toe te lichten.

2. Beoordeling

- 2.1 Bij de uitspraak van het GCA is geoordeeld dat appelland de Protestantse gemeente te [...] niet langer met stichting kan dienen en is appelland een termijn verleend tot 1 september 2020 binnen welke hij zich naar dit oordeel kan voegen. Indien appelland zich niet naar dit oordeel voegt, wordt hij per 1 september 2020 van de gemeente losgemaakt. Het GCA heeft voorts bepaald dat de termijn voor de bewoning van de ambtswoning wordt gesteld op drie maanden en uiterlijk op 1 december 2020 eindigt.
- 2.2 Appellant bestrijdt in beroep uitsluitend de beslissing van het GCA dat de termijn voor de bewoning van de ambtswoning eindigt op uiterlijk 1 december 2020. Appellant verzoekt het generale college die termijn uiterlijk op 1 maart 2021 te laten eindigen.
- 2.3 De kerkenraad heeft - samengevat weergegeven - het generale college laten weten bereid te zijn, gelet op de bijzondere omstandigheden waarin appelland en zijn echtgenote verkeren en in het licht van de corona-crisis, deze termijn te verlengen tot 1 september 2021. De kerkenraad gaat er hierbij vanuit dat de bewoning gedurende die verlenging aangemerkt blijft worden als bewoning van een ambtswoning.
- 2.4 In aanmerking genomen dat appelland verzoekt om de termijn voor de bewoning van de ambtswoning uiterlijk 1 maart 2021 te laten eindigen en de kerkenraad geen bezwaar heeft tegen een verlenging van die termijn, ziet het generale college aanleiding de uitspraak van het GCA, voor zover aangevochten, te vernietigen en te bepalen dat de periode voor de bewoning van de ambtswoning uiterlijk zal eindigen op 1 maart 2021. Indien partijen in goed overleg overeenkomen dat deze termijn op een later moment eindigt, dan staat deze uitspraak daaraan uiteraard niet in de weg.
- 2.5 Hoewel artikel 12-5 van de generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak bepaalt dat in geval van beroep de termijn als bedoeld in ordinantie 3-20-2 aanvangt op de dag waarop het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen een einduitspraak heeft gegeven overweegt het generale college dat het onderhavige beroep expliciet niet is gericht tegen de losmakingstermijn, zodat deze eindigt op 1 september 2020.

Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van ds. [X.] gegrond;
- vernietigt de uitspraak van het GCA van 14 mei 2020, nr. 02/2020 voor zover aangevochten;
- bepaalt dat de periode voor bewoning van de ambtswoning in overeenstemming met artikel 28-6 van generale regeling 5 rechtspositie van predikanten zal eindigen op 1 maart 2021;
- verstaat dat de termijn als bedoeld in ordinantie 3-20-2 eindigt op 1 september 2020;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 9 juli 2020
door de leden van het GCBG

Procedure

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennis genomen van:

- a. het per e-mail op 9 juli 2020 verzonden beroepschrift van [L.] c.s., allen lid van de kerkenraad van Gereformeerde kerk van [...] (hierna: appellanten), gericht tegen de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 11 juni 2020, nr. 2020/2;
- b. het verzoekschrift als bedoeld in ordinantie 12-8-3, vervat in het hierboven onder a. vermelde beroepschrift;
- c. de bestreden uitspraak en de stukken die het classicale college ter beschikking stonden.

Beoordeling

1. Het oordeel van de voorzitter heeft een voorlopig karakter en is niet bindend voor de bodemprocedure.
2. Bij de bestreden uitspraak heeft het classicale college beslist ter zake van
 - (I) een door [B.] c.s. (hierna: bezwaarden) voorgelegd geschil als bedoeld in ordinantie 12-4 tussen hen en de zeven, hierboven als appellanten aangeduide groep van kerkenraadsleden en
 - (II) het door bezwaarden ingediende bezwaarschrift gericht tegen het besluit van het breed moderamen van de classicale vergadering van 1 maart 2020 inhoudende dat het breed moderamen niet zal overgaan tot het verlenen van vrijstelling van werkzaamheden als bedoeld in ordinantie 4-12 aan de appellanten en niet zelf tijdelijk de leiding van de gemeente in handen zal nemen.

Het classicale college heeft het verzoek tot geschilbeslechting afgewezen en het bezwaar tegen het besluit van 1 maart 2020 ongegrond verklaard.

3. Het beroepschrift, en daarmee het verzoekschrift, heeft uitsluitend betrekking op dat deel van de uitspraak dat ziet op het geschil.
Ingevolge ordinantie 12-4 worden geschillen gerezen tussen kerkelijke lichamen, ambtsdragers, hen die in een bediening zijn gesteld of een functie vervullen ter zake van de vervulling van hun taak, de begrenzing van hun arbeidsvelden en de omvang van hun bevoegdheden beslecht door het classicale college.

Bij de bestreden uitspraak is vastgesteld dat het weliswaar gaat om een geschil over de taakvervulling, maar dat voor de beantwoording van de vraag of dat geschil aan het classicale college kan worden voorgelegd van belang is of de bezwaarden nog als ambtsdragers kunnen worden aangemerkt. Het classicale college heeft vastgesteld dat de bezwaarden in de kerkenraadsvergadering van 19 februari 2020 te kennen hebben gegeven hun ambt te willen neerleggen, naar hun zeggen vanwege onenigheid en verdeeldheid binnen de kerkenraad en de uitslag van een enquête. Het classicale college heeft overwogen dat de kerkorde, anders dan voor het ambt van predikant, geen bepaling kent voor het neerleggen van het ambt van ouderling of diaken. Het classicale college overweegt in dit verband verder dat de kerkorde daarin afwijkt van de voormalige "gereformeerde kerkorde waar artikel 117 een regeling bevatte voor het geval ambtsdragers eigenwillig hun ambt neerleggen. Het classicale college concludeert dat de bezwaarden allen nog ambtsdrager zijn van de Gereformeerde kerk te [...] en dat hij derhalve bevoegd is het voorgelegde geschil, dat gezien kan worden als een geschil tussen een groep van zes en een groep van zeven kerkenraadsleden, te beslechten.

4. Appellanten kunnen zich niet verenigen met de bestreden uitspraak voor zover daarbij is overwogen dat de bezwaarden allen nog ambtsdrager van de Gereformeerde kerk van [...]. Naar hun opvatting hebben de bezwaarden duidelijk in de vergadering van de kerkenraad van 19 februari 2020 hun ambt neergelegd. De bezwaarden hebben dat op 26 februari 2020 ten overstaan van het breed moderamen van de classicale vergadering herhaald. Ook het breed moderamen is daarvan vervolgens uitgegaan, zo stellen zij. In hun opvatting is de uitspraak in zoverre in strijd met de kerkorde.
5. De voorzitter overweegt het volgende. De vraag die appellanten beantwoord willen zien is of de bezwaarden wel of niet als ambtsdrager aangemerkt moeten worden. Deze vraag betreft de uitleg van de kerkorde.

Naar het oordeel van de voorzitter heeft het classicale college terecht overwogen dat de kerkorde geen bepalingen bevat voor het neerleggen van het ambt van ouderling of diaken. Voor het ambt van predikant is dat anders, zie ordinantie 3-26-1. Dat de kerkorde voor ouderlingen en diakenen

niet dergelijke bepalingen bevat betekent niet, anders dan appellanten naar voren brengen, dat de kerkelijke regelgever aan het neerleggen van dit ambt geen (zware) eisen heeft willen stellen. Met het classicale college is de voorzitter van oordeel dat het enkele feit dat de bezwaarden hebben uitgesproken hun ambt te willen neerleggen in dit geval niet inhoudt dat zij daarmee vanaf dat moment geen ambtsdrager meer zijn. Uit de stukken blijkt overigens dat de bezwaarden bij de fungerend scriba van de kerkenraad zijn opgekomen tegen het feit dat op 12 maart 2020 een kerkenraadsvergadering heeft plaatsgevonden zonder dat zij daarvoor waren uitgenodigd. Anders dan de appellanten ziet de voorzitter niet dat de uitspraak van het classicale college, voor zover aangevochten, in strijd is met de kerkorde. Hetgeen is aangevoerd bevat geen aanknopingspunten om die uitspraak in afwachting van de beslissing op het beroepschrift met toepassing van ordinantie 12-8-3 te schorsen. Het verzoek zal worden afgewezen.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- wijst het verzoek om toepassing van ordinantie 12-8-3 af.

Gedaan te Voorburg op 27 juli 2020

door de voorzitter van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

14/20

Uitspraak op het beroep van [A1], [A2], [A3], [A4], [A5], [A6] en [A7] (appellanten), leden van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [X]

1. De procedure

1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:

- de uitspraak waarvan beroep, van het classicaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, gedaan op 11 juni 2020, waarin, voor zover nu nog van belang, het zich bevoegd heeft geacht het door [B1], [B2], [B3], [B4], [B5] en [B6] (verweerders) aangebrachte geschil tegen appellanten te beslechten;
- het beroepschrift van 9 juli 2020;
- het verweerschrift van 12 oktober 2020; en
- de stukken die het classicaal college het generale college heeft doen toekomen.

1.2. Op 29 oktober 2020 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden. Daarbij waren aanwezig namens appellanten [A1] (scriba) en [A2], en namens verweerder [B1] en [B2]. Appellanten hebben daarbij een nadere toelichting op het beroepschrift overgelegd.

1.3. Op grond van artikel 22, vijfde lid, van de Generale regeling 11 Kerkelijke rechtspraak heeft het generale college het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland om inlichtingen verzocht. Bij brief van 27 november 2020 heeft het moderamen de verzochte inlichtingen verschaft.

2. De feiten

- 2.1. Binnen de kerkenraad is discussie ontstaan over de koers van de gemeente. Nadat het onmogelijk bleek tot een eensluidende visie te komen, heeft de kerkenraad besloten de gemeente te raadplegen. Daartoe is op 4 februari 2020 tijdens een gemeenteavond een enquête gehouden. Onderdeel van de enquête was de vraag of de kerkenraad volgens de gemeente nog voldoende vertrouwen ondervond om leiding te geven aan het proces van heelmaking en het zoeken naar een nieuwe eenheid. Van de 129 aanwezigen hebben 27 deze vraag bevestigend beantwoord.
- 2.2. Tijdens een kerkenraadsvergadering van 19 februari 2020 is gesproken over deze uitslag. De notulen van die vergadering luiden als volgt:

'In een persoonlijke ronde en plenair worden in de vergadering reacties gedeeld bij de gemeenteavond van 4 februari jl. Het resultaat was dat zes kerkenraadsleden hun ambt per direct hebben neergelegd omdat naar hun opvatting de gemeente in de gehouden enquête tijdens de gemeenteavond het vertrouwen in de kerkenraad heeft opgezegd. Dit zijn [verweerders]. Zeven kerkenraadsleden zien in de enquête een bevestiging van de inhoudelijke koers die zij zelf ook voor staan en zien kans het vertrouwen te herstellen.

Dit zijn [appellanten]. [De externe voorzitter] sluit de vergadering af en geeft de zeven laatstgenoemde kerkenraadsleden tot vrijdagavond bedenktijd hun finale reactie te geven.'

- 2.3. In een e-mailbericht van 16 maart 2020 dat namens verweerders is verstuurd aan de scriba van de kerkenraad staat het volgende vermeld:

'(...)

Via de Nieuwsbrief van de [gemeente] van afgelopen weekend 14/15 maart 2020 hebben wij kennis genomen dat op donderdag 12 maart 2020 een kerkenraadsvergadering heeft plaatsgevonden. Het verbaast onderstaande kerkenraadsleden in zeer hoge mate dat wij hiervoor niet zijn uitgenodigd omdat wij formeel nog steeds lid zijn van de kerkenraad. Onze ontslagbrieven hebben wij niet getekend en ingeleverd. (Een actie ter zake zou namelijk worden voorbereid door de [externe voorzitter].) Ontheffing uit ons ambt moet formeel door de kerkenraad plaatsvinden (...)' (de onderstreepte tekst is gecursiveerd in de brontekst).

- 2.4. In een brief van 14 april 2020 van het breed moderamen van de classicale vergadering aan het classicale college schrijft het breed moderamen dat verweerders in de weken na 19 februari 2020 naar de interim-predikant van de gemeente en de kerkenraad hebben aangegeven dat zij niet meer beschikbaar zijn voor werkzaamheden.

3. Het geschil en de uitspraak waarvan beroep

- 3.1. Verweerders hebben het classicale college verzocht op grond van ordinantie 12-4 van de kerkorde een geschil te beslechten tussen hen en appellanten. Verweerders waren van mening dat appellanten, gelet op de uitslag van de enquête, hadden moeten terugtreden als ambtsdrager. Appellanten waren daarentegen van mening dat zij konden aanblijven. Het classicale college heeft het verzoek tot geschilbeslechting afgewezen. Tegen dat oordeel is niet opgekomen. Appellanten komen op tegen het oordeel van het classicale college dat het bevoegd is het geschil te beoordelen omdat verweerders ambtsdragers zijn.
- 3.2. Het classicale college heeft daartoe als volgt overwogen:

'2.2.3. Het college stelt vast dat bezwaarden in de kerkenraadsvergadering van 19 februari 2020 te kennen hebben gegeven hun ambt te willen neerleggen, naar hun zeggen vanwege de onenigheid en verdeeldheid binnen de kerkenraad en de uitslag van de enquête. (...) Het college stelt vast dat de kerkorde, anders dan voor het ambt van predikant (in ordinantie 3-26-1), geen bepaling kent voor het neerleggen van het ambt van ouderling of diaken. De kerkorde wijkt daarin af van de voormalige "gereformeerde kerkorde", waarin in artikel 117 was bepaald dat wanneer ambtsdragers eigenwillig hun ambt neerleggen, de bevoegde vergadering hen, onder ernstige afkeuring van deze

daad, van dat ambt vervallen zal verklaren en voorts over hen de kerkelijke tucht zal uitoefenen, tenzij daartoe in een bepaald geval geen aanleiding bestaat. Uit deze tot 2004 geldende bepaling kan wel worden afgeleid dat er geen twijfel over mag bestaan dat de betrokken ambtsdragers onvoorwaardelijk hun ambt hebben neergelegd. In dit verband acht het college van belang dat van een schriftelijke, met redenen omklede opzegging van het kerkenraadslidmaatschap geen sprake is geweest en al helemaal niet van een schriftelijke bevestiging aan bezwaarden dat zij hun ambt hebben neergelegd. Voorts acht het college van belang dat de bezwaarden niet hebben berust in de afkondiging aan de gemeente op zondag 23 februari en zondag 1 maart dat zij (onvoorwaardelijk) zouden zijn afgetreden, maar door middel van een collectief mailbericht van 16 maart aan de fungerend scriba hebben geappelleerd tegen het feit dat op 12 maart 2020 een kerkenraadsvergadering heeft plaatsgevonden zonder dat zij daarvoor waren uitgenodigd, zodat deze vergadering in hun ogen niet rechtsgeldig is geweest. In het licht van al deze omstandigheden is het college van oordeel dat de bezwaarden allen nog ambtsdrager zijn van de [gemeente]. Dit heeft overigens wel tot gevolg dat zij ambtsdrager zijn met alle rechten én plichten die bij hun ambt horen.'

4. Standpunten in beroep

- 4.1. Appellanten leggen aan hun beroep ten grondslag dat het classicale college ten onrechte heeft geoordeeld dat verweerders nog ambtsdrager zijn. Volgens hen hebben verweerders hun ambt neergelegd tijdens de kerkenraadsvergadering van 19 februari 2020.
- 4.2. Verweerders weerspreken dit. Zij voeren daartoe aan dat zij tijdens die vergadering hun ambt hebben neergelegd onder de voorwaarde dat appellanten dat ook zouden doen en dat aan die voorwaarde niet is voldaan. Bovendien is hun ambtsneerlegging niet schriftelijk bevestigd in door de kerkenraad geaccepteerde ontslagbrieven, aldus verweerders.

5. Inlichtingen

- 5.1. Volgens de door het moderamen verschaft inlichtingen gelden er geen vormvoorschriften voor het neerleggen van het ambt door een ambtsdrager, niet-zijnde predikant, en kan het eenzijdig worden neergelegd.

6. De beoordeling

- 6.1. In beroep gaat het om de vraag of een ambtsdrager, niet-zijnde predikant, eenzijdig het ambt kan neerleggen en, zo ja, welke vormvoorschriften daarvoor gelden. Anders dan in de voormalige Gereformeerde kerkorde was deze kwestie niet geregeld in de voormalige kerkorde der Nederlandse Hervormde Kerk. De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland bevat evenmin bepalingen daaromtrent maar wel over ambtsneerlegging door een predikant (ordinantie 3-26). In lijn met de door het moderamen van de generale synode verstrekte inlichtingen, is het generale college van oordeel dat een ambtsdrager, niet-zijnde predikant, het ambt eenzijdig kan neerleggen en dat daarvoor geen vormvoorschriften gelden. Ambtsneerlegging door een ambtsdrager en door een predikant verschillen vanwege rechtspositionele consequenties zodanig dat een

overeenkomstige benadering niet reëel is. Wel zal de wil van de ambtsdrager die het ambt wenst neer te leggen voldoende duidelijk tot uiting moeten komen. Bij de beoordeling van verklaringen en gedragingen past in dit verband een zekere terughoudendheid, met name indien deze kennelijk (kunnen) zijn beïnvloed door emoties en de ambtsdrager na overdenking binnen een redelijke termijn terugkomt van het besluit om het ambt neer te leggen. Als er voor de kerkenraad reden is tot twijfel, ligt het op zijn weg onderzoek te doen.

- 6.2. Naar het oordeel van het generale college hebben verweerders voldoende onderbouwd gesteld dat zij hun ambt tijdens de kerkenraadsvergadering van 19 februari 2020 voorwaardelijk hebben neergelegd. Verweerders hebben de inhoud van de notulen op dit punt gemotiveerd weersproken. Vast staat dat aan de voorwaarde, dat appellanten ook zouden aftreden, niet is voldaan. Nadat op 22 februari 2020 duidelijk was geworden dat aan de door hen gestelde voorwaarde niet was voldaan, mocht van verweerders worden verwacht dat zij hun ambtswerkzaamheden zouden hervatten. Dit hebben zij niet gedaan. Verweerders weerspreken niet dat zij, zoals appellanten aanvoeren, hun dossiers na 19 februari 2020 hebben overgedragen aan appellanten. Voorts hebben verweerders aangegeven dat zij niet meer beschikbaar zijn voor werkzaamheden. Ook tijdens de mondelinge behandeling door het generale college is namens verweerders uitdrukkelijk verklaard dat hun verzoek om ontheffing uit het ambt blijft staan en dat zij geen kerkenraadslid meer willen zijn samen met appellanten. Het generale college leidt uit deze feiten en omstandigheden af dat verweerders in ieder geval op 22 februari 2020 hebben besloten dat zij geen ambtsdragers meer wensten te zijn en dat hun voorwaardelijke terugtreding van 19 februari 2020 daarmee onvoorwaardelijk is geworden. Daarmee zijn verweerders met ingang van 22 februari 2020 geen ambtsdrager meer. Dat zij zich op 26 februari en 16 maart 2020 op het standpunt hebben gesteld dat zij nog wel lid waren van de kerkenraad, doet daar niet aan af. Verweerders hebben toen niet medegedeeld dat zij nog wel ambtsdrager wilden zijn. Zij hebben zich uitsluitend beroepen op de niet bestaande regel dat ontslagbrieven en acceptatie door de kerkenraad vereist zijn om het ambt neer te leggen.
- 6.3. Hieruit volgt dat het classicale college ten onrechte heeft geoordeeld dat verweerders ambtsdrager zijn en dat het niet bevoegd was het geschil te beslechten. Het generale college zal het beroep daarom gegrond verklaren, de uitspraak van het classicale college met betrekking tot de beslissing dat het bevoegd is het door verweerders aangebrachte geschil te beslechten vernietigen en zelf in de zaak voorzien door het classicale college onbevoegd te verklaren het geschil te beslechten.

7. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt de bestreden uitspraak inzake de beslissing van het classicale college dat het bevoegd is het door verweerders aangebrachte geschil te beslechten;
- verklaart het classicale college onbevoegd dat geschil te beslechten; en

- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 27 januari 2021

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

15/20

Uitspraak op het beroep van [A] en [B], beiden wonende te [...] (hierna: appellanten)

1. De procedure

1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:

- de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 15 juli 2020;
- het beroepschrift (met bijlagen) van appellanten van 14 augustus 2020;
- het verweerschrift van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente [...] van 5 oktober 2020 en
- de stukken die het classicale college ter beschikking stonden.

1.2. Het generale college heeft geen aanleiding gezien betrokkenen in de gelegenheid te stellen hun inzichten mondeling toe te lichten en zij hebben daar evenmin om verzocht.

2. Beoordeling

2.1. Appellanten hebben bezwaar gemaakt tegen het besluit van 21 november 2019 van de kerkenraad, voornoemd, inhoudende dat de kerkenraad niet zal overgaan tot gunning aan appellant [A] in het kader van het verkoopproces bij openbare inschrijving met betrekking tot de [...]kerk te [...]. De kerkenraad heeft hierbij - kort weergegeven - overwogen dat bij de bieding niet is voldaan aan de voorwaarden zoals die zijn vastgesteld bij de inschrijvingsprocedure.

2.2. Het classicale college heeft het tegen genoemd besluit gerichte bezwaar ongegrond verklaard en daartoe het volgende overwogen (waarbij appellant [A] is aangeduid met "bezwaarde sub 1" en de kerkenraad als "verweerder"): Het college is van oordeel dat het verweerder, in zijn rol van kerkbestuurder en verkoper, geheel vrij stond zijn eigen afweging te maken bij de beoordeling van de biedingen, zolang de grenzen van rechtmatigheid en redelijkheid daarbij niet worden overschreden. Daarvan is in casu aan het college niet gebleken.

Voorts stelt het College - wellicht ten overvloede - vast dat verweerder na de beëindiging van de inschrijvingsprocedure, aan bezwaarde sub 1 de gelegenheid heeft geboden alsnog te komen met een nieuwe bieding, voorzien van een omschrijving die wel op instemming van verweerder zou kunnen rekenen.

Bezwaarde sub 1 heeft daarop niet gereageerd (althans te kennen gegeven daarvan geen gebruik te maken en zijn bod gestand te doen).

Met de wijze waarop verweerder ruimte heeft geboden om alsnog omtrent verkoop tot overeenstemming te komen, heeft verweerder jegens bezwaarden uiterst zorgvuldig gehandeld.

2.3. Het generale college sluit zich geheel aan bij het oordeel van het classicale college en de gronden waarop dit oordeel berust en maakt dat oordeel en die gronden tot de zijne. In hetgeen appellanten in beroep hebben aangevoerd heeft het generale college geen argumenten aangetroffen op grond waarvan het oordeel van het classicale college geen stand kan houden. Het beroep zal dan ook ongegrond worden verklaard.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van [A] en [B] ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 12 november 2020 door de leden van het GCBG

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Verzonden op: 13 november 2020

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

16/20

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [A] (hierna: de kerkenraad)

1. De procedure

- 1.1. Bij brief van 23 augustus 2020 (met bijlagen) heeft de kerkenraad beroep ingesteld tegen de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (verder: het classicale college) van 27 jul 2020 nr. 086. In deze uitspraak heeft het classicale college het bezwaar van [X] en [Y] (hierna: verweerders) tegen het besluit van de kerkenraad van 3 maart 2020 gegrond verklaard.
- 1.2. Bij brief van 6 oktober 2020 (met bijlagen) hebben verweerders op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3. Bij e-mail van 4 november 2020 heeft de kerkenraad gereageerd op het verweer.
- 1.4. Kerkenraad en verweerders zijn uitgenodigd voor een fysieke hoorzitting van het generale college te houden op 15 december 2020 ten einde hun standpunten daar nader toe te lichten. Gelet op de op 14 december 2020 van overheidswege bekendgemaakte verscherpte coronamaatregelen is in overleg met partijen afgezien van het houden van een fysieke en ook van een digitale hoorzitting. Partijen hebben vervolgens hun pleitnota's die zij reeds hadden voorbereid als processtukken per e-mail toegezonden. Het generale college acht zich op grond van de beschikbare stukken, waaronder het dossier dat het classicale college ter beschikking stond, voldoende voorgelicht om op basis hiervan een uitspraak te doen.

2. De standpunten van partijen

- 2.1. Bij besluit van 3 maart 2020 heeft de kerkenraad positief beslist op het verzoek van een plaatselijke uitvaartondernemer om een familiekamer in te richten in het kerkelijk centrum [B] te [A].
- 2.2. Het classicale college heeft bij zijn uitspraak van 27 juli 2020 - samengevat weergegeven - geoordeeld dat het kerkelijke centrum [B] als een kerkgebouw moet worden aangemerkt, dat het inrichten van een deel van dit gebouw als familiekamer moet worden gezien als een ingrijpende verbouwing en dat de kerkenraad in strijd met ordinantie 4-8-9 de gemeente in het voornemen daartoe niet heeft gekend en gehoord.
- 2.3. De kerkenraad heeft in beroep tegen de uitspraak van 27 juli 2020 aangevoerd - eveneens samengevat weergegeven - dat het classicale college ten onrechte het kerkelijk centrum [B]

heeft aangemerkt als een kerkgebouw en dat bovendien geen sprake is van een ingrijpende verbouwing van dat gebouw. De kerkenraad is van oordeel dat daarom op grond van ordinantie 4-8-9 geen verplichting bestond de gemeente met betrekking tot het voornemen daartoe te kennen en te horen. De kerkenraad concludeert dat de uitspraak van 27 juli 2020 daarom voor vernietiging in aanmerking komt. In zijn op 14 december 2020 toegezonden pleitnota voert de kerkenraad nog aan dat, in de aanloop naar het op 3 maart 2020 genomen besluit, op 12 februari 2020 voor de gemeente een informatieavond is gehouden welke bijeenkomst naar zijn opvatting kan worden gekenschetst als een bijeenkomst waar de gemeente is gekend en gehoord in zijn voornemen positief op het verzoek van de uitvaartondernemer te besluiten.

- 2.4. Verweerders stellen zich op het standpunt dat het classicale college het kerkelijk centrum [B] terecht als een kerkgebouw heeft beschouwd en dat tevens sprake is van een ingrijpende verbouwing. Naar hun oordeel dient het beroep van de kerkenraad ongegrond te worden verklaard en het besluit van 3 maart 2020 te worden vernietigd. Voorts stellen zij dat de kerkenraad inzage dient te geven in de afspraken met de aannemer alsmede de offertes van de aannemer(s) en vragen zij het generale college een inhoudelijke uitspraak te doen ten aanzien van het handelen van de kerkenraad om daarmee een herhaling van het besluit te voorkomen.

3. De beoordeling

- 3.1. Het generale college overweegt het volgende.
- 3.2. De kerkenraad heeft naar aanleiding van de uitspraak van 27 juli 2020 op 3 september 2020 een gemeenteavond gehouden over zijn voorgenomen besluit van 10 augustus 2020 om positief in te gaan op het verzoek een familiekamer in te richten in [B].
- 3.3. Daargelaten of de informatieavond op 12 februari 2020 is te beschouwen als een bijeenkomst waar de leden van de gemeente reeds zijn gekend en gehoord, in ieder geval heeft de kerkenraad de leden van de gemeente op 3 september 2020 gekend en gehoord oftewel hen in de gelegenheid gesteld hun mening kenbaar te maken in de zin van ordinantie 4-8-9. Niet gebleken is dat deze bijeenkomst niet voldeed aan de vereisten die gelden voor “kennen en horen”.
- 3.4. Het generale college stelt verder vast dat de kerkenraad bij besluit van 28 september 2020 wederom positief op het verzoek heeft beslist.
- 3.5. [X], voornoemd, heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt bij het classicale college welk bezwaar bij uitspraak van 7 december nr. 087 ongegrond is verklaard. Het generale college constateert dat de door [X] tegen het besluit van 28 september 2020 naar voren gebrachte bezwaren in essentie overeenkomen met de bezwaren die verweerders hebben ingebracht tegen het besluit van 3 maart 2020.

3.6. Aangezien

- a. het beroep van de kerkenraad erop is gericht de uitspraak van het klassicale college van 27 juli 2020 te vernietigen omdat ten onrechte is bepaald dat toepassing had moeten worden gegeven aan ordinantie 4-8-9,
- b. inmiddels de leden van de gemeente zijn gekend en gehoord,
- c. er een nieuw (positief) besluit is genomen waartegen in bezwaar in essentie dezelfde gronden zijn aangevoerd als tegen het besluit van 3 maart 2020 en
- d. het klassicale college die bezwaren ongegrond heeft verklaard

is het generale college van oordeel dat onder deze omstandigheden de kerkenraad thans geen procesbelang meer heeft bij een oordeel van het generale college met betrekking tot de vraag of het inrichten van een familiekamer in het kerkelijk centrum [B] wel of niet moet worden beschouwd als een ingrijpende verbouwing van een kerkgebouw zoals bedoeld in ordinantie 4-8-9. Het generale college komt dan ook niet toe aan beantwoording van de vraag of in de gegeven omstandigheden op grond van de kerkorde een verplichting bestond tot het kennen en horen van de leden van de gemeente.

- 3.7. Nu de bezwaren van verweerders tegen het besluit van 3 maart 2020 overeenkomen met die van [X] tegen het besluit van 28 september 2020, ziet het generale college om redenen van proces-economie aanleiding dit laatste besluit en daarmee de uitspraak van het klassicale college van 7 december 2020 in zijn beoordeling te betrekken.

- 3.8. Het generale college ontleent aan die uitspraak - voor zover hier van belang - het volgende: *“Volgens [X] is het besluit niet met de vereiste zorgvuldigheid genomen. Er is binnen de gemeente zoveel weerstand tegen het plan, dat verweerder in redelijkheid niet tot dit besluit heeft kunnen komen, vindt [X]. Verweerder heeft gezegd dat alle activiteiten in [B], ondanks de aanwezigheid van de familiekamer, toch kunnen blijven doorgaan, maar dat is nu al niet meer het geval. [X] vindt de alternatieven die verweerder presenteert niet passend. Hij vindt verder dat er onvoldoende inzicht is gegeven in de financiële kant van de zaak en hij twijfelt er ernstig aan of wat verweerder wel heeft gedeeld juist is. Er zijn bovendien volgens [X] ook veel betere alternatieven denkbaar om de financiële tekorten van de gemeente te kunnen opvangen en daar heeft verweerder volgens hem niet voldoende naar gekeken. Volgens [X] is er sprake van belangenverstremming, omdat de vader van de ondernemer die de familiekamer gaat exploiteren nabij de kerk woont en vaak klaagt over geluidsoverlast bij jeugdactiviteiten. Het realiseren van het plan zal die geluidsoverlast wegnemen. Ondanks grote tegenstand heeft verweerder dit plan doorgedrukt. Het horen is slechts gezien als formaliteit, zo stelt [X].*

Het college ziet in wat [X] naar voren heeft gebracht echter geen aanleiding om te concluderen dat verweerder onzorgvuldig heeft gehandeld en dat hij het besluit niet in redelijkheid heeft kunnen nemen. Ondanks dat verweerder het niet eens was met de eerdere uitspraak van het college – getuige ook het beroep dat hij daartegen heeft ingesteld – heeft hij wel uitvoering

gegeven aan die uitspraak door op 3 september 2020 een gemeenteavond te beleggen. Het college kan [X] niet volgen in zijn verwijt dat zo'n gemeenteavond in redelijkheid op dat moment niet gehouden kon worden vanwege de coronamaatregelen. Het is niet realistisch en zelfs onredelijk om van verweerder te wachten met een gemeenteavond tot de corona-crisis voorbij is, omdat niemand weet wanneer dat zal zijn en dus alle plannen dan op de lange baan geschoven zouden moeten worden. [X] heeft verder zelf tijdens de eerdere hoorzitting van 8 juli 2020 meerdere keren aangedrongen op zo'n gemeenteavond en daar geen enkel voorbehoud bij gemaakt. Voor zover er gemeenteleden zijn, die vanwege de vrees voor besmetting met corona niet bij zo'n avond kunnen of willen zijn, zijn er andere oplossingen denkbaar om hun betrokkenheid bij het plan kenbaar te maken en om hun vragen te (laten) stellen en te laten beantwoorden.

De gemeenteavond is verder geleid door de classispredikant [...] en de voorzitter van de classis, [...]. Daarmee heeft verweerder ervoor zorggedragen dat deze avond in alle rust kon plaatsvinden en iedereen de ruimte kreeg voor inbreng. Van de avond is een verslag opgesteld. In het daarna genomen besluit heeft verweerder de punten die zijn besproken op de gemeenteavond zichtbaar bij zijn besluitvorming betrokken. Zo is in het besluit aandacht geweest voor de kleinschaligheid van het plan. Het is de bedoeling om de ruimte in [B] in te richten als familiekamer. Dat er ruimte is voor vier overledenen heeft, zo heeft verweerder tijdens de zitting verder toegelicht, vooral te maken met mogelijke overlap: soms zal een nieuwe opbaring starten, terwijl een andere overledene nog niet begraven is. Van een mortuarium, zoals [X] het plan bestempelt, is in het geheel geen sprake. Ook is er aandacht geweest voor het verlies van de ruimte voor de activiteiten die in [B] plaatsvinden. Die activiteiten zullen in principe blijven doorgaan, maar van de gemeente wordt wel enige flexibiliteit op dat punt verwacht: voor enkele activiteiten zal er mogelijk wel aanpassing nodig zijn. Verweerder heeft de financiële haalbaarheid van het plan toegelicht en daarbij aangegeven dat hij de ogen niet sluit voor de financiële nood van de gemeente. Het realiseren van een familiekamer, is een toekomstbestendige mogelijkheid om inkomsten te genereren. Er is aandacht geweest voor de emotionele kant van het plan. Door het plaatsten van een afscheiding wordt de nodige afstand gecreëerd tussen de activiteiten en het gebruik van de familiekamer. Van belang vindt verweerder tot slot dat een familiekamer een mogelijkheid biedt om een link te leggen met het dorp [A].

Het college oordeelt dat er voldoende aandacht is besteed aan de bezwaren van [X] en andere gemeenteleden en dat het proces dat verweerder heeft gevolgd met de nodige zorgvuldigheid is omkleed. Daarbij hecht het college eraan te benadrukken dat het de bevoegdheid is van verweerder om een besluit, zoals nu voorligt, te nemen. Dat er mensen binnen de gemeente zijn die het niet met dit besluit eens zijn, verandert niets aan die bevoegdheid. Het is ook niet de taak van verweerder om alle bezwaren van [X] en de zijnen tegen dit plan weg te nemen. Dat een kerkelijke activiteit mogelijk in de toekomst zal moeten wijken voor het gebruik van de familiekamer, maakt niet dat verweerder het plan niet zou kunnen doorzetten. Het is aan

verweerder om keuzes te maken over de financiële gezondheid van de kerk. Dat er alternatieven denkbaar zijn, kan zo zijn, maar dat is in zoverre niet relevant dat verweerder hierin afwegingen mag maken. Hij mag daarin voorrang geven aan pastorale activiteiten. Het bij herhaling ingebrachte verwijt van [X] dat verweerder niet zorgvuldig en integer handelt, en er sprake zou zijn van belangenverstremgeling, is niet voldoende onderbouwd, en is daarmee voor verweerder onnodig grievend en beschadigend. Het kennen en horen van de gemeente is vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid gedaan en in de uitspraak van het college van 27 juli 2020 is [X] er al voor gewaarschuwd dat dit kennen en horen geen referendum is en dat het dus heel wel denkbaar is dat verweerder eenzelfde besluit zal nemen als hij in maart heeft gedaan. Nu aan de eis van kennen en horen is voldaan, is er geen enkele aanleiding voor het college om het bezwaar van [X] te honoreren. Het bezwaar is dan ook ongegrond...”

- 3.9. Het generale college kan zich met deze overwegingen en het hierop gebaseerde oordeel verenigen en maakt deze tot de zijne.
- 3.10. Over de door verweerders gestelde (schijn van) belangenverstremgeling overweegt het generale college ter aanvulling als volgt. Een kerkenraadslid dient zich aan de beraadslaging en besluitvorming te onttrekken indien hij daarbij een persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig kan zijn met het belang van de gemeente. In beroep hebben verweerders evenwel erkend dat de vader van de uitvaartondernemer ten tijde van het thans in geschil zijnde besluit van 28 september 2020 niet als lid van de kerkenraad aan de beraadslaging en besluitvorming heeft deelgenomen. Het bezwaar van verweerders dat sprake is van (de schijn van) belangenverstremgeling stuit reeds daarop af.
- 3.11. Met betrekking tot het verzoek van verweerders de kerkenraad inzage te laten geven in de afspraken met de aannemer en de offertes van de aannemer(s) alsmede het verzoek aan het generale college een inhoudelijke uitspraak te doen ten aanzien van het handelen van de kerkenraad om daarmee een herhaling van het besluit te voorkomen, overweegt het generale college als volgt. Uit de stukken blijkt dat de kerkenraad heeft rekening gehouden met een investering van ca € 15.000,- waarin is begrepen een bedrag van ca € 4.000,- voor noodzakelijk groot onderhoud dat in ieder geval aan [B] moet worden uitgevoerd. Verweerders zijn van deze bedragen op de hoogte gesteld. In redelijkheid kan daarnaast niet van de kerkenraad worden verlangd inzage te geven in met de aannemer gemaakte afspraken en in uitgebrachte offertes. Dit zijn vertrouwelijke gegevens die tevens niet van belang zijn voor een beoordeling van het door de kerkenraad genomen besluit toestemming te geven voor een familiekamer. Verder behoort het niet tot de bevoegdheid van het generale college de kerkenraad op te dragen in de toekomst geen positieve besluiten met betrekking tot een familiekamer in [B] te nemen.
- 3.12. Het vorenstaande leidt tot de slotsom dat het beroep van de kerkenraad wegens het inmiddels ontbreken van procesbelang niet-ontvankelijk is en dat de uitspraak van het classicale college van 7 december 2020 dient te worden bevestigd.

4. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de kerkenraad tegen de uitspraak van het classicale college van 27 juli 2020 niet-ontvankelijk;
- bevestigt de uitspraak van het classicale college van 7 december 2020;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 15 december 2020 door de leden van het GCBG

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Per mail verzonden op 28 december 2020

HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND

2020.16H (voorheen 16/20H)

Uitspraak op het verzoek om herziening van de heer [X] van de uitspraak van het generale college van 15 december 2020

1. De procedure

- 1.1. Bij e-mail van 16 februari 2021, heeft [X] (hierna: verzoeker) herziening verzocht van de uitspraak van het generale college van 15 december 2020, waarbij het generale college, voor zover hier van belang, de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 7 december 2020 heeft bevestigd. Bij deze uitspraak is beslist op het bezwaar van verzoeker tegen het besluit van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente [A] van 28 september 2020 waarbij positief is beslist op het verzoek van de plaatselijke uitvaartondernemer om een familiekamer in te richten in het kerkelijke centrum [B].
- 1.2. Bij brief van 10 april 2021 heeft de kerkenraad van de Protestantse Gemeente [A] (hierna: de kerkenraad) op het herzieningsverzoek gereageerd.
- 1.3. Het generale college heeft, gelet op hetgeen hieronder is overwogen, geen aanleiding gezien verzoeker en de kerkenraad in de gelegenheid te stellen hun standpunten mondeling toe te lichten.

2. De beoordeling

- 2.1. Ingevolge ordinantie 12-11 kan herziening van een uitspraak uitsluitend aan de orde komen indien het generale college feiten en omstandigheden ontmoet waarmee bij het doen van de betreffende einduitspraak geen of onvoldoende rekening is gehouden en die, als zij in aanmerking genomen waren, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven.
- 2.2. Verzoeker heeft aan zijn herzieningsverzoek ten grondslag gelegd dat het generale college in zijn uitspraak ten onrechte niet heeft meegewogen dat de vader van de uitvaartondernemer, aan wie een deel van het kerkelijk centrum [B] ten behoeve van een familiekamer wordt verhuurd, in meerdere opzichten belanghebbende is bij het besluit - vanwege afname van geluidsoverlast, de onderneming van zijn zoon en de aanneming van de verbouwing - en dat daarom ingevolge ordinantie 11-7-3 toestemming had moeten worden gevraagd aan het classicale college voor de behandeling van beheerszaken. Daarnaast heeft verzoeker aangevoerd dat de vader van de uitvaartondernemer bij alle beraadslagingen van het college van kerkrentmeesters was betrokken en dat voorts de prijs voor de aanpassingen ten behoeve van de familiekamer ver beneden de geldende marktprijs ligt.

- 2.3. Het generale college heeft in zijn uitspraak van 15 december 2020 geoordeeld dat de vader van de uitvaartondernemer ten tijde van het besluit van 28 september 2020 niet als lid van de kerkenraad aan de beraadslaging en besluitvorming heeft deelgenomen en dat reeds daarom het bezwaar dat sprake is van (de schijn van) belangenverstremgeling daarop afstuit.
- 2.4. Hetgeen verzoeker in zijn herzieningsverzoek aanvoert heeft betrekking op (besluitvorming binnen) het college van kerkrentmeesters. Het generale college heeft bij zijn uitspraak van 15 december 2020 uitsluitend een oordeel gegeven over een besluit van de kerkenraad en niet (ook) ten aanzien van een besluit van het college van kerkrentmeesters. Een dergelijk besluit maakte geen deel uit van dat geschil. Daarnaast heeft het door het generale college beoordeelde besluit van de kerkenraad geen betrekking op de aanneemsom. Dit betreft de uitvoering van het besluit van de kerkenraad van 28 september 2020 door het college van kerkrentmeesters op een later moment.
- 2.5. Wat er ook zij van hetgeen thans door verzoeker naar voren is gebracht, het kan niet leiden tot herziening van de uitspraak van het generale college van 15 december 2020. Er bestaat dan ook geen grond om die uitspraak alsnog inhoudelijk te beoordelen. Het verzoek moet dan ook worden afgewezen.
6. De beslissing
Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
- wijst het verzoek om herziening van de uitspraak van 15 december 2020 af;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 31 mei 2021
door de leden van het GCBG

**HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND**

17/20

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [X] (hierna: de kerkenraad)

1. De procedure

- 1.1. Bij brief van 22 april 2020 heeft de kerkenraad bezwaar gemaakt tegen de beslissing van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken (het CCBB) van 26 maart 2020. In deze beslissing heeft het CCBB aangegeven dat het het eerdere besluit tot het verlenen van een solvabiliteitsverklaring voor 80% handhaaft. Het bezwaarschrift is op 29 april 2020 per mail ontvangen door het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.
- 1.2. Nadat dit classicale college een verweerschrift, repliek en dupliek van partijen heeft ontvangen heeft het het bezwaarschrift en de nadien uitgewisselde standpunten op 10 november 2020 alsnog ter behandeling doorgezonden naar het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (het generale college.)
- 1.3. Kerkenraad en verweerder zijn door het generale college uitgenodigd voor een fysieke hoorzitting te houden op 15 december 2020 om hun standpunten daar nader toe te lichten. Gelet op de op 14 december 2020 van overheidswege bekendgemaakte verscherpte coronamaatregelen is in overleg met partijen afgezien van het houden van een fysieke hoorzitting. Wel heeft op 15 december 2020 een digitale hoorzitting plaatsgevonden. Hieraan werd namens de kerkenraad deelgenomen door de heer [A] en de heer [B] en namens het CCBB door de heer [W] en de heer [Z].

2. De beoordeling

- 2.1 Het generale college constateert dat reeds op 9 december 2019 door het CCBB het besluit is genomen om een solvabiliteitsverklaring voor 80% te verstrekken in plaats van de gevraagde 100%. Op 30 januari 2020 heeft het College van Kerkrentmeesters (CvK) zich tot het CCBB gewend met het verzoek het besluit te heroverwegen. Het CCBB heeft aangegeven dit verzoek te zullen beschouwen als een nieuwe aanvraag, waarop het besluit van 26 maart 2020 is genomen.
- 2.2 Naar het oordeel van het generale college kan de brief van 30 januari 2020 evenwel niet anders worden gezien dan als een bezwaar tegen het besluit van 9 december 2019, dan wel als verzoek tot revisie van dat besluit.
- 2.3 Ingevolge het bepaalde in ordinantie 12-3-5 respectievelijk 12-12-3 dient een bezwaar respectievelijk een revisieverzoek te worden ingediend binnen 30 dagen nadat de bezwaarde met het besluit bekend is geworden. De kerkenraad heeft aangegeven het besluit van 9 december 2019 op of kort na 9 december 2019 te hebben ontvangen. De brief van 30 januari 2020 is dan ook buiten deze termijn van 30 dagen en daarmee te laat ingediend. De - door het CCBB betwiste - omstandigheid dat de kerkenraad door het CCBB zou zijn geïnformeerd dat tegen het besluit geen rechtsmiddelen openstonden acht het generale college - zelfs indien zou komen vast te staan dat dit namens het CCBB zou zijn gezegd voordat de termijn op 9 januari 2020 verliep - onvoldoende om de termijnoverschrijding verschoonbaar te achten. Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor een juiste kennis van mogelijkheden om rechtsmiddelen aan te wenden. Dat het besluit van 9 december 2019 geen rechtsmiddelenclausule bevat leidt daarom evenmin tot het oordeel dat de termijnoverschrijding verschoonbaar is.
- 2.4 Het bezwaar gericht tegen het besluit van 9 december 2019, dan wel tegen de weigering tot revisie van dit besluit van 26 maart 2020 is dan ook niet-ontvankelijk. Het generale college komt aan de bespreking van de overige gronden van het bezwaar niet toe.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het bezwaar van de kerkenraad tegen de beslissing van het CCBB van 9 december 2019 en/of 26 maart 2020 niet-ontvankelijk;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 18 januari 2021

HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND

2020.19 - met rectificatie verlaten datum ambtswoning van 1 augustus naar 1 september 2021

Uitspraak op het beroep van ds. [X] (de predikant)

1. De procedure

- 1.1 Bij e-mailbericht van 16 december 2020, met bijlage, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (het GCA) van 19 november 2020.
- 1.2 In zijn uitspraak oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 van de kerkorde dat de predikant de Protestantse gemeente [A] niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 dat de predikant een termijn wordt verleend van drie maanden, tot 1 maart 2021, binnen welke zij zich naar dat oordeel kan voegen.
- 1.3 De predikant heeft haar beroepschrift aangevuld bij e-mailberichten van 15 januari en 10 maart 2021, met bijlagen.
- 1.4 De kerkenraad heeft op 28 januari 2021 een verweerschrift ingediend.
- 1.5 Op 17 maart 2021 heeft het generale college het beroep mondeling behandeld. Daarbij waren aanwezig de predikant en haar raadsman [R], en namens de kerkenraad [B] (voormalig voorzitter) en [C] (voormalig scriba). De raadsman van de predikant heeft pleitnotities overgelegd.
- 1.6 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.

2. De feiten

- 2.1 De predikant is sinds 4 juni 2017 als predikant verbonden aan de gemeente, haar eerste gemeente als predikant.
- 2.2 In december 2017 heeft de kerkenraad van de gemeente een vertrouwenscommissie ingesteld, bestaande uit gemeenteleden van buiten de kerkenraad, als aanspreekpunt voor de predikant om zaken te bespreken die moeilijker te bespreken zijn in de kerkenraad, bijvoorbeeld die rond het eigen functioneren.
- 2.3 Bij brief van 9 januari 2019 heeft de predikant – voor zover hier van belang – het volgende aan de kerkenraad bericht:

“(…)

Zoals u bekend heb ik grote waardering voor de individuele inzet van veel mensen van onze kerkgemeente, zowel binnen als buiten de kerkenraad. Op grond van de ervaringen van het laatste half jaar echter (en onder verwijzing naar de Rapportage Jaargesprek van 29 juni 2018), vraag ik uw nadrukkelijk aandacht voor het functioneren van de kerkenraad als geheel (en dus niet op persoonlijk niveau), dat naar mijn mening te wensen over laat. Ik heb dat recentelijk als gemeentelid, als predikant en ook persoonlijk ervaren als overwegend ad hoc en reactief, en bij vlagen zelfs demotiverend. Het proactief faciliteren van de uitvoering van onze ambities lijkt mij onvoldoende plaats te vinden.

(...)

Ook persoonlijk als predikant heb ik van de kant van de kerkenraad als bestuurlijke organisatie onvoldoende actieve steun en waardering ervaren voor de geleverde inspanningen en gerealiseerde resultaten. Voor het tweede achtereenvolgende jaar heb ik namens de kerkenraad zelf niet een kerstkaart ontvangen, een persoonlijk bedankje of een uiting van: “we zijn op de goede weg zo”. Ik heb dit als demotiverend ervaren. Je vraagt je af: delen we nog steeds dezelfde doelstellingen? (...)”.

- 2.4 De notulen van de kerkenraadsvergadering van 15 januari 2019 vermelden het volgende:¹

“(…)

7. Kerk en organisatie

- brief [predikant]

De (meegestuurde) brief aan de kerkenraad van [de predikant] is duidelijk en behoeft geen toelichting. Het schort aan goede, duidelijke communicatie en faciliteiten: er is sprake van een discrepantie tussen predikant en kerkenraad; duidelijk en helder maken wat je van elkaar verwacht; verbinding houden met “eilandjes”, app en mail gebruiken op de goede manier; er wordt een goede regie en een regisseur gemist.

(...)

De communicatie moet beter. De kerkenraad bewaakt de koers, faciliteert en communiceert naar de kerkgemeente.

(...)

- terugblik advent en kerst

Opmerkingen vanuit de gemeente: weinig herkenbare en zingbare kerstliederen; zelfde preek in dienst kerstavond en kerstmorgen (wel andere context); kerstviering ouderendiaconaat was adventsvesper (geen kerstliederen en kerstverhaal).

(...)

- 2.5 Naar aanleiding van de brief van de predikant heeft het moderamen van de kerkenraad buiten tegenwoordigheid van de predikant op 16 januari 2019 een gesprek gevoerd met de voorzitter van de vertrouwenscommissie.
- 2.6 De predikant heeft daarop het vertrouwen in de vertrouwenscommissie op 5 februari 2019 opgezegd.
- 2.7 De notulen van de kerkenraadsvergadering van 12 februari 2019 vermelden het volgende:

“(…)

3. Beleid en organisatie (vervolg op brief [predikant])

De afgelopen kerkenraadsvergadering (van 15 jan.) is niet prettig verlopen. Naar aanleiding van de brief van [de predikant] is er boosheid en wreveld ontstaan, waardoor er van samenwerken geen sprake meer was. Aan de bedoeling van de brief zelf kwamen we niet meer toe.

Vervolgens heeft het moderamen in een tweetal vergaderingen, waarvan de eerste mét [de voorzitter van de vertrouwenscommissie], maar zonder [de predikant], een antwoord geformuleerd op de brief met de intentie om er samen uit te komen. De predikant is hier zeer ontstemd over en vindt het ‘doodzonde nr. 1’ om iemand uit de vertrouwenscommissie ([de voorzitter]) bij het moderamen te halen om haar brief te bespreken. Hoewel er niet over het werk van de commissie is gesproken vindt zij dit onzuiver. Het moderamen heeft zich dit onvoldoende gerealiseerd.

Het nu op de agenda staande voorstel voor vervolgstappen, aan de hand van de op de startzondag geplande activiteiten, is in de ogen van [de predikant] geen antwoord op de brief.

¹ De in deze uitspraak vermelde citaten zijn geanonimiseerd door het generale college door vervanging van de tussen blokhaakjes opgenomen tekst.

Besloten wordt hier een extra kerkenraadsvergadering aan te wijden en wel op dinsdag 26 februari a.s. [De predikant] wil hier niet bij zijn omdat zij dan haar eigen brief moet beantwoorden.
(...)”.

2.8 De notulen van de extra kerkenraadsvergadering van 26 februari 2019 vermelden het volgende:

“(…)

3. Beleid en organisatie (vervolg op brief [predikant])

De brief van [de predikant] (van 9 januari) wordt punt voor punt doorgenomen; dan wordt afgesproken wat de reactie is. [De voorzitter] maakt hier een brief van en mailt deze rond; de kerkenraadsleden hebben dan één dag om te reageren, voordat de brief naar [de predikant] gaat.

(...)”.

2.9 Bij brief van 28 februari 2019 heeft de kerkenraad het volgende aan de predikant bericht:

“(…)”

Vanaf de ontvangst van uw brief van 9 januari jl. heeft de kerkenraad geprobeerd om in gesprekken op de vergaderingen tot een inhoudelijke discussie over de door u gesignaleerde problemen te komen. U gaf echter aan een schriftelijk antwoord te verwachten. Reden waarom de kerkenraad zich in zijn vergadering van 26 februari opnieuw over uw brief heeft gebogen.

(…)”

Een gevoel dat breed leeft in de vergadering is teleurstelling over het feit dat het zo ver heeft moeten komen.

(…)”

Blijkbaar bestaat er een discrepantie tussen de verwachtingen van de predikant en de kerkenraad ten opzichte van elkaar. Maar een echte oplossing voor ondervonden problemen kan alleen in onderling overleg worden bereikt. Dat geldt des te meer voor een bestuursorgaan als de kerkenraad dat volgens de kerkorde in onderlinge saamhorigheid zijn werk hoort te verrichten en ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid heeft.

Wij zien daarom zowel uw brief als deze brief als een deel van het verhaal. In een vervolgesprek zullen we echt moeten vaststellen dat we dezelfde visie hebben op de middelen en organisatie waarmee we samen verder willen werken aan de toekomst van onze gemeente. Dat we het eens zijn over het belang van die toekomst staat voor ons buiten twijfel.

(…)”

Het woord ‘faciliteren’ heeft voor de meesten van ons een zakelijke bijklank die we niet in een kerkenraad vinden passen en dat ook niet in de ordinanties wordt vermeld. Maar in de letterlijke betekenis van ‘vergemakkelijken’ en ‘mede mogelijk maken’ kunnen we ons wel herkennen. In onze vergadering kwam ter sprake dat er al veel is gebeurd om u uw werk goed te laten doen. Te denken valt aan het minder hoeven voorgaan in gewone diensten. Verder de inrichting van de consistorie als werkkamer en ook de aanstelling van [een] assistent, terwijl de begroting al een flink tekort vertoonde.

U hebt naast de andere taken een bijzondere rol bij de uitvoering van de activiteiten gericht op de jongere doelgroepen. Daar wil de rest van de kerkenraad u graag bij helpen, maar wij horen graag van u – meer dan tot nu toe – dat u uw concrete verwachtingen uitspreekt. En ook dat we meer terugkoppeling krijgen van hoe die activiteiten verlopen. Dat maakt het voor de kerkenraad ook gemakkelijker om een actievere rol te spelen dan nu al deels plaatsheeft.

(…)”

In een vrijwilligersorganisatie als de onze zijn ‘eilandjes’ nooit helemaal te vermijden. We moeten wel bewaken dat de bruggen naar die vrijwilligers(-groepen) goed functioneren en dat wij en zij bewust zijn dat de kerkenraad uiteindelijk verantwoordelijk

is. Het gaat meestal goed, maar waar problemen ontstaan is dit meestal toe te schrijven aan niet goede communicatie. Hierover kunnen we samen in gesprek.

(...)

Wij betreuren het dat u zich niet erkend voelt en een stuk waardering mist. Het is niet als excuus bedoeld, maar het zit in onze plaatselijke cultuur een beetje ingebakken dat we niet scheutig zijn met complimenten. Voor alle duidelijkheid: ook al zeggen we het niet zo vaak, die grote waardering voor uw inspanningen is er uiteraard wel degelijk.

(...)

Tenslotte zijn wij het met u eens dat we de komende tijd het beste kunnen besteden om in de geest van bovenstaande met elkaar constructief aan de slag te gaan en te zorgen dat we de wederzijdse communicatie verbeteren. Vervolggesprekken zijn noodzakelijk om op één lijn te komen en te garanderen dat voor onze gezamenlijke onderschreven doelstellingen draagvlak in de gehele kerkgemeente blijft bestaan.

(...)".

- 2.10 Na een gesprek met de predikant en haar echtgenoot op 2 maart 2019 heeft het moderamen besloten de classispredikant te vragen of visitatie geraden is.
- 2.11 Op 2 maart 2019 heeft de predikant het vertrouwen in vier leden van het moderamen opgezegd en aangedrongen op onafhankelijk onderzoek, teneinde gezamenlijk tot een verantwoorde werkwijze te komen.
- 2.12 De classispredikant heeft op 5 maart 2019 gesproken met het moderamen van de kerkenraad en op 8 maart 2019 met de predikant. De classispredikant heeft op 8 maart bij de voorzitter van het CCV visitatie aangevraagd. In de vergadering van het breed moderamen van de classis (het BMCV) van 18 maart 2019 is dit besproken en bevestigd.
- 2.13 Bij e-mail van 22 maart 2019 heeft de predikant zich ziek gemeld.
- 2.14 Door de ziekmelding van de predikant kwam de visitatie niet op gang. De predikant gaf aan de voorkeur te geven aan mediation en was bereid daartoe op elk moment over te gaan. In gesprek met de visitatoren wilde de predikant niet.
- 2.15 De classispredikant heeft getracht de zaak vlot te trekken via gesprekken op 5 juni en 17 oktober 2019 met de raadsman van de predikant en de predikant van een buurgemeente die zich aanbood als intermediair en op 1 november 2019 met de bedrijfsarts.
- 2.16 Op 9 december 2019 heeft de classispredikant een gesprek gehad met de predikant en een mediator die bij die gelegenheid optrad als raadsman van de predikant. Daarop kon in januari 2020 de visitatie van start gaan.
- 2.17 Bij brief van 17 februari 2020 heeft de predikant aan visitatoren doen toekomen: *"Een met stukken onderbouwde reconstructie van het ontstane vertrouwensprobleem: 5 personen binnen en buiten de kerkenraad hebben in onderlinge samenwerking en op intimiderende wijze hun macht misbruikt en zo de situatie van vertrouwen en veiligheid binnen de kerkenraad geschaad, teneinde predikant (...) haar positie en stem in de kerkenraad te ontnemen."*
- 2.18 Visitatoren presenteerden hun verslag op 11 maart 2020. Dit verslag vermeldt het volgende:

“(...)

7. Advies

a. Predikant.

- *Onder verwijzing naar onze bevindingen, neergelegd in dit rapport, rijst bij de visitatoren de indringende vraag of [de predikant de gemeente] nog wel langer met stichting kan dienen.
Grote zorgen bestaan over het grote verschil in ambitieniveau met betrekking tot de speciale opdracht tussen predikant en gemeente.
Daarbij is er ook aarzeling en twijfel met betrekking tot de mogelijkheid het vertrouwen te herstellen om opnieuw te kunnen functioneren voor het geheel van de gemeente. Datzelfde geldt voor de samenwerking met de Kerkenraad en de vrijwilligers.
Wij raden de kerkenraad aan zich hierop goed te bezinnen en om op de hiervoor gestelde vraag (kan [de predikant] de gemeente nog langer met stichting dienen?) een antwoord te vinden.*
- *[De predikant] heeft onmiskenbaar kwaliteiten en bezit een grote gedrevenheid, maar er zijn twijfels omtrent de kerk als geschikte werkplek voor haar. Die twijfels en aarzelingen hebben te maken met haar fundamentele – en veelvuldig herhaalde – kritiek op de kerk als instituut en de buitengewoon kritische beoordeling van de vrijwilligers. Er lijkt vooral oog voor tekortkomingen.*
- *[De predikant] wordt professionele ondersteuning geadviseerd.*

b. Moderamen/kerkenraad

- *De [gemeente] wordt geadviseerd om op zoek te gaan naar een nieuwe samenstelling van het moderamen. Het huidige college heeft zich ingezet met groot gevoel voor verantwoordelijkheid, maar er zijn ook overduidelijke fouten gemaakt. Te weinig kennis en ervaring kan een probleem zijn, maar ook een te veel.*
- *De kerkenraad en de gemeente krijgen het advies om kritisch te kijken naar de ambitieuze doelstellingen. Om problemen te voorkomen is het nodig om zaken vast te leggen in een Beleidsplan (...).”*
- *Daarnaast is het aan te bevelen om niet alleen stil te staan bij de precieze betekenis van de taakstelling maar ook te kijken naar (financiële) haalbaarheid en (menselijke) belastbaarheid.*

c. Gemeente.

- *De gemeente wordt geadviseerd om zich te bezinnen op de manier waarop het mis gegaan is in het verleden en na te denken over hoe men de toekomst van de kerkelijke gemeente voor zich ziet.*
- *De gemeente krijgt het advies om ruimhartiger te zijn met complimenten en meer oog te hebben voor de verdiensten van predikant en vrijwilligers.*

Opmerkingen bij het advies:

- *Op basis van de huidige standpunten wordt géén mediation geadviseerd. Voorwaarde voor mediation is immers het vertrouwen om er samen uit te komen en bij de kerkenraad ontbreekt het geloof (“er is te veel gebeurd”) en bij de predikant de noodzakelijke zelfreflectie c.q. zelfkritiek.*
- *De kerkenraad is bereid om mee te werken aan een zorgvuldige afwikkeling. Zij is bereid tot het voeren van een verhelderend gesprek met hun predikant onder leiding van een neutrale gespreksleider.*
- *De visitatoren bieden de predikant aan, ná de presentatie van de Rapportage, indien gewenst, nog één of meerdere gesprekken te voeren om zaken toe te lichten en mogelijke vragen te beantwoorden.*

(...)”.

2.19 Bij e-mail van 17 maart 2020 heeft de predikant het volgende aan de kerkenraad en de gemeente bericht:

“(...)

*Met de rapportage van de visitatoren dreigen problemen die een duurzame oplossing vragen, in de doofpot te verdwijnen. Naar mijn mening kunt u als Kerkenraad op grond van deze voorstelling van zaken geen verantwoordelijkheid nemen voor de grote gevolgen daarvan. Alvast neem ik afstand van wat mijn mening over de kerk als instituut zou zijn en de suggesties dat ik overbelast zou zijn ten gevolge van de gekozen ambities en kritiek zou hebben op ‘de vrijwilligers’. Maar ook tegen de rest zal ik mij met behulp van derden verweren. Niet alleen (...), maar vooral in het licht van een open, hedendaagse en toekomstgerichte kerk. Van een kerk die veiligheid en vertrouwen wil bieden en zichzelf serieus wil nemen in het licht van Zijn opdracht.
(...).”*

2.20 De notulen van de kerkenraadsvergadering van 17 maart 2020 vermelden het volgende:

“(...)

3. Visitatie

We hebben op 11 maart het rapport van de visitatiecommissie gekregen. Zij betwijfelen of [de predikant] “de gemeente nog langer met stichting kan dienen”. Zij vragen de kerkenraad zich hierover te bezinnen en op deze vraag een antwoord te geven.

(...)

Volgens de kerkorde (ord. 4, art. 5) kan onze besluitvorming plaatsvinden onder voorwaarde van quorum: helft van 19 plaatsen (...). Dit betekent dat nu geen definitief besluit genomen kan worden. Daar is een volgende vergadering voor nodig. Iedereen geeft zijn of haar reactie op het visitatierapport:

(...)

Stemming: De aanwezige kerkenraadsleden zijn unaniem van mening dat [de predikant] de gemeente niet meer met stichting kan dienen.

Over twee weken (gepland op 1 april 2020) wordt het kerkenraadsbesluit genomen.

(...).”

2.21 Bij e-mail van 31 maart 2020 heeft de predikant aan (ex) kerkenraadsleden en andere direct betrokkenen – voor zover hier van belang – het volgende bericht:

“(...)

De [visitatie] onder regie van [de classispredikant] is een zaak en situatie die grondige aandacht verdient.

(...)

Qua richting, onderbouwing en nuance gaapt er tussen de inbreng van beide kanten – met de rapportage als resultaat – een kloof met een breedte en diepte die vragen oproept. Ik meen zelfs te mogen stellen dat inbreng van ‘de ene kant’ simpelweg als ongewenst terzijde is geschoven, waar aan ‘de andere kant’ min of meer ‘willekeurige’ voorbijgangers en macht-denkers zijn gefaciliteerd in hun persoonlijk gekleurde onvrede en voorkeuren.

Zoals al op 8 maart 2019 aan de classispredikant gemeld: er is aantoonbaar sprake van een doofpot van misbruik van macht en vertrouwen.

(...)

Tussen alle persoonlijk ervaren gevoelens van onveiligheid, geschonden vertrouwen en smadelijke vernederingen komt het mij voor, dat de visitatie met een onjuist doel is ingezet en dat ten behoeve van de rapportage – naast fatsoen en respect – zelfs de Kerkorde, de grondrechten en algemene rechtsbeginsel als redelijkheid, billijkheid, inzage in dossier, hoor en wederhoor enz. met voeten getreden werden. En wel op een zodanige wijze, dat zelfs niet uitgesloten kan worden dat er strafbare

zaken met persoonlijke aansprakelijkheid aan de orde zijn en toegedekt worden. Als door u beroepen 'predikant met speciale taakstelling' in de richting van een 'open, hedendaagse en toekomstgerichte' kerk, kan ik met dit alles uiteraard niet akkoord gaan.

(...)

Bij deze maak ik dan ook formeel en met nadruk bezwaar tegen de gevoerde visitatie, waaraan u als Kerkenraad tot nog toe kennelijk 'zonder bezwaar' hebt meegewerkt. De uiteindelijke rapportage zie ik als manipulatie van de werkelijkheid en verwerp ik. Ik hoop en verwacht u ook. Mijn grondstelling is helder: deze rapportage kan slechts worden gezien als dossier van willekeur, voorkeur en toebrengen van schade en kan niet geldig zijn als grond voor ingrijpende besluitvorming. Via andere kanalen zal ik er dan ook voor pleiten, dat deze rapportage van tafel gaat en niet als blijvend schadelijk in de analen terecht zal komen.

Ik verzoek u mij uit naam van de gehele kerkenraad of – indien niet haalbaar – vanuit uw eigen verantwoordelijkheid als lid van de Kerkenraad – en zeker niet onbelangrijk – persoonlijk te berichten, dat u bereid bent uw bijdrage te leveren aan een constructieve en kerkwaardige oplossing. Een telefoontje, mailtje of kaartje volstaat.

Onder voorbehoud van alle rechten en wesen, waaronder het recht tot het na laatstgenoemde datum – uitgebreid maar altijd op te onderbouwen wijze – publiceren van mijn professionele en persoonlijke mening in deze en tot het opkomen voor mijn rechten als predikant en burger van Nederland.

(...)".

- 2.22 Bij brief van 9 april 2020 aan het BMCV heeft de predikant bezwaar gemaakt tegen het verloop van de visitatie en een dringend beroep gedaan op het BMCV om de rapportage van het klassicale college voor de visitatie (het CCV) niet als grondslag te nemen om tot een oplossing te komen van de in de gemeente gerezen spanningen.
- 2.23 De notulen van de kerkenraadsvergadering van 1 april 2020 vermelden het volgende:

"(...)

4. Visitatie

Twee opmerkingen van de voorzitter:

- [de classispredikant] heeft gevraagd de uitkomsten niet vóór Pasen te communiceren.*
- m.b.t. alle toegestuurde stukken: kàn de predikant de gemeente nog met stichting dienen?*

Op 31 maart hebben we een mail met diverse bijlagen ontvangen (...) namens [de predikant]. Hierin wordt o.a. het werk van de visitatiecommissie zwaar bekritiseerd en een oproep aan ieder van ons gedaan om hiervan afstand te nemen en tot een 'kerkwaardige oplossing' te komen.

De kerkenraadsleden reageren boos en teleurgesteld op de ontvangen mail; de inhoud is niet juist en de kerkenraad herkent zich niet in deze stukken, waarin diverse mensen zwart gemaakt worden.

(...)

Er wordt besloten niet als kerkenraad op de mail te reageren. Deze correspondentie wordt doorgestuurd naar classis en visitatoren. Op de vraag van de visitatoren uit het rapport of de predikant de gemeente nog met stichting kan dienen, wordt gesteld dat de kerkenraad geen mogelijkheid meer ziet om tot samenwerking te komen; het vertrouwen en de veiligheid is weg. Het voorstel om de procedure in te gaan die tot losmaking moet leiden wordt met algemene stemmen en volmondig aangenomen.

(...)".

- 2.24 Op 15 mei 2020 heeft het BMCV gesproken met de voorzitter en de scriba van het moderamen van de kerkenraad. Daarbij waren op expliciet verzoek van het BMCV ook twee leden van de kerkenraad aanwezig die géén lid zijn van het moderamen.

- 2.25 Op 11 juni 2020 heeft het BMCV gesproken met de predikant, bijgestaan door haar raadsman. De predikant gaf aan het begin van het gesprek aan dat zij zelf geen vragen wilde beantwoorden, maar dat overliet aan haar raadsman. Het gesprek werd zesmaal geschorst voor overleg tussen predikant en raadsman in een andere ruimte. Ongeveer halverwege het gesprek heeft de voorzitter van het BMCV de predikant gevraagd of het BMCV iets kon doen om de predikant te helpen zodat zij zelf ook aan het gesprek kon deelnemen. De predikant heeft daarop aangegeven dat zij er de voorkeur aan bleef geven dat haar raadsman de vragen beantwoordde.
- 2.26 Aan de predikant is met ingang van 24 juni 2020 vrijstelling verleend van alle werkzaamheden tot en met de uitspraak van het GCA.
- 2.27 Bij brief van 26 juni 2020 heeft het BMCV het GCA verzocht een oordeel uit te spreken op grond van ordinantie 3-20.
- 2.28 Inmiddels is een nieuw moderamen aangetreden waarvan de voorzitter van de vertrouwenscommissie onderdeel uitmaakt.
- 2.29 De predikant bewoont een ambtswoning van de gemeente.

3. De bestreden uitspraken

- 3.1 Het GCA heeft geoordeeld dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen en dat de door de predikant gestelde bezwaren tegen het rapport van het CCV geen bespreking behoeven, aangezien deze bezwaren niet kunnen leiden tot een ander oordeel.
- 3.2 Het GCA heeft op grond van ordinantie 3-20-2 bepaald dat de predikant een termijn wordt verleend van drie maanden, tot 1 maart 2021, binnen welke zij zich naar dat oordeel kan voegen.
- 3.3 Het GCA heeft verder bepaald dat de periode voor bewoning van de ambtswoning in overeenstemming met artikel 28 lid 6 van de Generale regeling 5 Rechtspositie van predikanten uiterlijk zal eindigen op 1 juni 2021.

4. Het beroep

- 4.1 In haar beroepschrift verzoekt de predikant het generale college:

primair:

- het oordeel van het GCA dat het bezwaarschrift van de predikant tegen het rapport van visitatoren geen bespreking behoeft te vernietigen;
- het rapport van de visitatoren te vernietigen als zijnde in strijd met de kerkorde (tijdens de mondelinge behandeling heeft de predikant dit onderdeel van haar verzoek ingetrokken);
- de bestreden uitspraak te vernietigen;

subsidair:

- de voegingstermijn van drie maanden te verlengen tot zes maanden;

meer subsidiair:

- de periode voor bewoning van de ambtswoning van drie maanden te verlengen tot zes maanden.

4.2 De predikant voert daartoe het volgende aan. Herstel van verhoudingen in de gemeente door mediation is mogelijk. Het andersluidende oordeel van het GCA heeft het ten onrechte gebaseerd op het visitatierapport. Visitatoren hebben bij hun onderzoek de beginselen van hoor en wederhoor geschonden en het verzuimprotocol bedoeld in artikel 38 van de Generale regeling 5 Rechtspositie predikanten. Ook de kerkenraad en classispredikant hebben dat protocol geschonden. Het GCA heeft verder de feiten onvolledig en eenzijdig weergegeven en miskent dat de vertrouwensbreuk is ontstaan door machtsmisbruik en misbruik van vertrouwen door de voorzitter van de vertrouwenscommissie en de leden van het moderamen. Voorts heeft de gemeentevergadering ten onrechte niet kunnen meebeslissen over het vertrek van de predikant.

5. De beoordeling

- 5.1 Het oordeel of een predikant de gemeente nog langer met stichting kan dienen is onafhankelijk van het antwoord op de vraag of en in hoeverre de predikant of (het moderamen) van de kerkenraad ten aanzien van de gerezen spanningen een verwijt treft. De oorzaak van de spanningen kan ook buiten de predikant liggen. Waar het immers om gaat is of de gerezen spanningen – waardoor dan ook veroorzaakt – van dien aard zijn dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen.
- 5.2 De predikant voert zelf aan dat zowel in februari als in maart 2019 een vertrouwensbreuk is ontstaan, tussen de predikant en de voorzitter van de vertrouwenscommissie en tussen de predikant en vier leden van het moderamen. De predikant spreekt in dit verband van bestuurlijke fouten, een doofpot, misbruik van macht en intimidatie. Dit zijn zware kwalificaties die ofwel door de kerkenraad gemotiveerd zijn weersproken ofwel berusten op hoe de predikant het een en ander zelf heeft beleefd.
- 5.3 Zo heeft de kerkenraad weersproken dat het overleg van 16 januari 2019 tussen het moderamen en de voorzitter van de vertrouwenscommissie in het geheim heeft plaatsgevonden. De kerkenraad voert aan dat de predikant vooraf op de hoogte was van dat overleg, dat zij daar geen bezwaar tegen heeft gemaakt en dat de toenmalige voorzitter van de kerkenraad haar achteraf de hoofdpunten van het overleg heeft gemaild. Volgens de predikant is er steeds geen gesprek mogelijk gebleken over de vertrouwensbreuk die deze, volgens haar, geheime bijeenkomst heeft veroorzaakt.
- 5.4 Een ander voorbeeld is de beweerde intimidatie. De predikant wijst daartoe op een e-mailbericht van 7 februari 2019 van de voorzitter van de vertrouwenscommissie waarin hij haar oproept te stoppen met het verdiepen van de tegenstellingen waaraan hij toevoegt dat dit *'gaat leiden tot slachtoffers'*. Waar die woorden zouden kunnen worden gelezen als een uiting van frustratie en bezorgdheid over de vertrouwensbreuk ontstaan in februari, is de predikant dit naar eigen zeggen later als bijna een bedreiging gaan ervaren. Deze interpretatie blijkt ook uit haar brief van 17 februari 2020 aan visitatoren waarin de predikant stelt dat *'5 personen binnen en buiten de kerkenraad (...) in onderlinge samenwerking en op intimiderende wijze hun macht [hebben] misbruikt (...) teneinde predikant (...) haar positie en stem in de kerkenraad te ontnemen'*.

- 5.5 Het generale college stelt op basis hiervan vast dat aan de zijde van de predikant nu inmiddels al meer dan twee jaar sprake is van een diepgaand gebrek aan vertrouwen in de betrokkenen waarvan één inmiddels lid is van het nieuw aangetreden moderamen van de kerkenraad. Anderzijds worden haar interpretaties en kwalificaties niet gedeeld vanuit de kerkenraad. Daarmee ontbreekt een vruchtbare basis voor een mediation-traject en moet de hoop dat de predikant ooit nog goed in de gemeente zal kunnen functioneren heel klein geacht worden. Het generale college oordeelt op grond daarvan dat het GCA terecht tot het oordeel is gekomen dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen.
- 5.6 Nu dit los van het visitatierapport wordt geconcludeerd, heeft de predikant geen belang bij de behandeling van haar daarop gebaseerde beroepsgronden. De klachten dat het verzuimprotocol is geschonden, wat daarvan zij, doen evenmin af aan het oordeel dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts brengt de kerkorde niet mee dat de gemeentevergadering moet kunnen meebeslissen over de losmaking van de predikant.
- 5.7 Uit ordinantie 3-20-2 volgt dat het GCA een termijn bepaalt van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen. Het generale college is bevoegd een nieuwe termijn te bepalen, waarbij rekening is gehouden met de duur van de behandeling van het beroep (artikel 12 lid 6 Generale regeling 11 Kerkelijke rechtspraak). Voorts dient het CGA, indien de predikant bij ingang van de wachtgeldperiode een ambtswoning bewoont, te bepalen gedurende welke periode de predikant recht heeft de woning te bewonen. Deze periode bedraagt bij een losmaking op grond van ordinantie 3-20 ten hoogste zes maanden (artikel 28 lid 6 Generale regeling 5 Rechtspositie predikanten).
- 5.8 De predikant baseert haar verzoek tot verlenging van beide termijnen op de stelling dat zij kostwinner en arbeidsongeschikt is. Gelet op wachtgeldregeling en het feit dat haar arbeidsongeschiktheid van situationele aard is, ziet het generale college daarin geen aanleiding de termijnen te verlengen. De voegingstermijn van drie maanden strookt met het uitgangspunt dat deze termijn qua aantal maanden gelijk is aan het aantal dienstjaren, met een minimum van drie. Rekening houdende met de duur van de behandeling van het beroep zal het generale college een voegingstermijn bepalen die eindigt op 1 juni 2021. Hieruit volgt gelet op de bestreden uitspraak van het GCA dat de predikant tot **1 september 2021** recht heeft de ambtswoning te bewonen.
- 5.9 Hetgeen de predikant overigens heeft aangevoerd kan niet tot een ander oordeel leiden.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep ongegrond;
- maakt gebruik van zijn bevoegdheid ingevolge artikel 12 lid 6 Generale regeling 11 Kerkelijke rechtspraak waardoor de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden

dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 juni 2021; en

- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 20 april 2021 - **datum verlaten ambtswoning gerectificeerd op 27 april 2021**

door de leden van het GCBG